



DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

St.meld. nr. 7

(2006–2007)

Om Sametingets virksomhet i 2005



Innhold

<p>1</p> <p>2</p> <p>2.1</p> <p>2.2</p> <p>2.2.1</p> <p>2.2.2</p> <p>2.3</p> <p>2.4</p> <p>2.4.1</p> <p>2.4.2</p> <p>2.4.3</p> <p>2.4.4</p> <p>2.4.5</p> <p>2.5</p> <p>2.5.1</p> <p>2.5.2</p> <p>2.5.3</p> <p>2.6</p> <p>2.7</p> <p>2.8</p> <p>2.8.1</p> <p>2.8.2</p> <p>2.8.3</p> <p>2.8.4</p> <p>2.9</p> <p>2.10</p> <p>2.10.1</p> <p>2.10.2</p> <p>2.10.3</p> <p>2.11</p> <p>2.12</p> <p>2.12.1</p> <p>2.12.2</p> <p>2.12.3</p> <p>2.13</p> <p>2.14</p> <p>2.14.1</p> <p>2.14.2</p> <p>2.14.3</p> <p>2.14.4</p> <p>2.14.5</p> <p>2.14.6</p> <p>2.15</p> <p>2.16</p>	<p>Innledning 5</p> <p>Sametingets årsmelding 2005 . . 6</p> <p>Sametinget 6</p> <p>Sametingsvalget 6</p> <p>Samemantallet 6</p> <p>Valget 2005 6</p> <p>Konsultasjoner 7</p> <p>Ressurslovgivning/rettigheter 7</p> <p>Finnmarksloven 8</p> <p>Arealvern og verneplaner 8</p> <p>Olje og gass. 9</p> <p>Reinbeitekonvensjonen 9</p> <p>Rovilt 9</p> <p>Samarbeid 10</p> <p>Samarbeid på regionalt nivå 10</p> <p>Samarbeid på nasjonalt nivå 10</p> <p>Samarbeid på internasjonalt nivå . . 11</p> <p>Helse 12</p> <p>Samisk språk 13</p> <p>Opplæring, utdanning og forskning 14</p> <p>Samiske barnehager 14</p> <p>Grunn- og videregående opplæring 14</p> <p>Høyere utdanning 15</p> <p>Samisk forskning og statistikk 16</p> <p>Barn og unge 16</p> <p>Samisk kunst- og kulturliv. 16</p> <p>Samisk teater, film og festivaler . . . 17</p> <p>Kunstneravtalen og samiske forlag 17</p> <p>Kulturhus og idrett 18</p> <p>Bibliotek 18</p> <p>Samiske museer 19</p> <p>Samarbeidet med ABM-utvikling . . 19</p> <p>Økonomiske oppfølging av de samiske museene 19</p> <p>Samisk tusenårssted 20</p> <p>Kulturminneforvaltningen 20</p> <p>Næring 20</p> <p>Jordbruk 21</p> <p>Fiske 21</p> <p>Reindrift. 22</p> <p>Duodji 22</p> <p>Samisk reiseliv 23</p> <p>Næringskombinasjoner 23</p> <p>Motorferdsel i utmark 23</p> <p>Avslutning 23</p>	<p>3</p> <p>3.1</p> <p>3.2</p> <p>3.3</p> <p>3.4</p> <p>3.5</p> <p>3.6</p> <p>3.7</p> <p>3.8</p> <p>3.8.1</p> <p>3.8.2</p> <p>3.8.3</p> <p>3.8.4</p> <p>3.9</p> <p>3.9.1</p> <p>3.9.2</p> <p>3.9.3</p> <p>3.9.4</p> <p>3.9.5</p> <p>3.9.6</p> <p>3.10</p> <p>3.11</p> <p>3.11.1</p> <p>3.11.2</p> <p>3.11.3</p> <p>3.12</p> <p>3.13</p> <p>3.13.1</p> <p>3.13.2</p> <p>3.13.3</p> <p>3.13.4</p> <p>3.13.5</p> <p>3.13.6</p> <p>3.14</p> <p>3.14.1</p> <p>3.15</p> <p>3.16</p> <p>3.17</p> <p>3.17.1</p> <p>3.17.2</p>	<p>Regjeringens arbeid med samepolitiske saker og oppfølging av saker i Sametingets årsmelding 24</p> <p>Konsultasjoner 24</p> <p>Utredning om Sametingets formelle stilling og budsjett prosedyrer 24</p> <p>Sametingsvalget 25</p> <p>Finnmarksloven 25</p> <p>Nordisk samekonvensjon 25</p> <p>Likestilling 26</p> <p>Helse 26</p> <p>Barnehager, opplæring og forskning 27</p> <p>Barnehager 27</p> <p>Grunnoppfølgingen 27</p> <p>Høyere utdanning 28</p> <p>Samisk forskning og statistikk 28</p> <p>Kultur, språk, medier og idrett. . . . 28</p> <p>Samisk kultur 28</p> <p>Samisk språk 29</p> <p>Lov om stadnamn 29</p> <p>Samiske kulturbygg 29</p> <p>Samiske aviser 29</p> <p>Samisk idrett. 29</p> <p>Fiskerispørsmål 30</p> <p>Reindrift 30</p> <p>Konsultasjoner 30</p> <p>Ressurslovgivning/rettigheter 30</p> <p>Norsk-svensk reinbeitekonvensjon 31</p> <p>Jordbruk 31</p> <p>Miljøspørsmål 31</p> <p>Verneplaner og arealvern 31</p> <p>Plan- og bygningsloven 31</p> <p>Rovilt 32</p> <p>Motorferdsel i utmark 32</p> <p>Tradisjonell urfolkskunnskap 32</p> <p>Samarbeid på regionalt nivå vedrørende GIS (Geografiske informasjonssystemer) 32</p> <p>Kulturminneforvaltning 33</p> <p>Bygningsvern 33</p> <p>Minerallov 33</p> <p>Vindkraft 33</p> <p>Petroleumsvirksomhet i Barentshavet 34</p> <p>Konsultasjoner 34</p> <p>Spørsmål om opprettelse av et urfolksfond 34</p>
--	---	--	--

3.18	Internasjonale spørsmål	34	3.18.3	Arktisk råd	35
3.18.1	Arbeidet med FNs urfolks erklæring	34	Vedlegg		
3.18.2	Barentssamarbeidet	34	1	Sametingets regnskap for 2005	36



DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

St. meld. nr. 7

(2006–2007)

Om Sametingets virksomhet i 2005

*Tilråding fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet av 20. oktober 2006,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Innledning

Ved det siste regjeringsskiftet ble ansvaret for arbeidet med samer og nasjonale minoriteter overført fra Kommunal- og regionaldepartementet til Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Sametinget har levert sin årsmelding til departementet om arbeidet i Sametinget i 2005. Årsmeldingen gjør rede for det politiske arbeidet i Sametinget, de oppgavene som Sametinget skal forvalte, og økonomiske og administrative utfordringer.

I henhold til sameloven skal Sametingets årsmelding oversendes Regjeringen og legges fram

for Stortinget hvert år, jf. innstillingen til justiskomiteen under vedtak av sameloven (Innst. O. nr. 79 (1986–87)). Denne meldingen vil oppfylle disse forutsetningene.

I denne stortingsmeldingen gir Regjeringen en tilbakemelding på de sakene som Sametinget har tatt opp i årsmeldingen for 2005. Den omfatter også en omtale av videreføringen av de saker som er tatt opp i meldingen. Sametingets årsmelding er tatt inn som kapittel 2.

2 Sametingets årsmelding 2005

2.1 Sametinget

Sametinget er inne i sin femte valgperiode. Same-tinget har i 2005 gjennom undertegning av avtale om konsultasjoner oppnådd en ny og tydeligere posisjon som vil styrke Sametingets mulighet til å være et selvstendig og helhetlig organ. Dette medfører også økte oppgaver og økt behov for ressurser for å løse det stadig stigende kravet til oppfølging av svært mange saksfelt. Sametinget har i større grad fått overføringer fra staten til virksomheten gjennom et rammetilskudd. Det samiske samfunnets behov for utvikling er meget stort, og prioriteringene Sametinget må gjøre over budsjettet kan i liten grad dekke disse behovene. Dette viser også merknadene under mange av de områdene som er omtalt i årsmeldingen.

Sametinget har et stort forvaltingsansvar både knyttet til tilskuddforvaltning innen forskjellige fagfelt og til lovbestemte oppgaver. Mye av ressursene Sametinget disponerer blir brukt til disse forvaltingsoppgavene. Årsmeldingen vil ikke komme spesifikt inn på hvor mange saker som er behandlet i 2005 innen hvert fagfelt, men omhandler hovedtrekkene knyttet opp mot saksfeltene.

2.2 Sametingsvalget

Mulighet for deltagelse i sametingsvalget er den mest grunnleggende politiske rettighet man har som same i Norge i dag. Valget i 2005 var det femte sametingsvalget som er avholdt.

2.2.1 Samemantallet

Etter endring i samelovens § 2–6 av 14. mai 2004 har Sametinget overtatt kommunenes ansvar for føring og stryking i samemantallet på grunnlag av mottatte begjæringer. Dette har medført at valget 2005 var det første sametingsvalget der ansvaret for føring av samemantallet var administrert av Sametinget sentralt. En sentralisering av manntallet, og en direkte registrering av denne opplysningen i folkeregisteret, har vært en nødvendig forberedelse for å sikre et best mulig grunnlag for kvalitetssikring og utarbeiding av samemantallet.

Sametinget har i perioden mellom valgene 2001 og 2005 drevet et aktivt og langsiktig rekrutteringsarbeid for å få flere til å begjære seg innmeldt i samemantallet. Tiltakene har spesielt vært rettet opp mot kvinner og unge, som var lavest representert i tidligere samemantall. Manntallet for valget 2005 viser at det er registrert 12 538 stemmeberettede. Dette er en økning fra valget i 2001 på 2 617. Andelen kvinner har økt fra 36 til 46 prosent. Alle valgkretser har en markert økning i manntallet. Sametinget vil fortsatt prioritere arbeidet med å få flere til å begjære seg innført i samemantallet.

2.2.2 Valget 2005

På bakgrunn av valgregelutvalgets innstilling i 2001 har Sametinget fram mot valget 2005 arbeidet med og iverksatt tiltak både rettet mot manntallet slik som vist til over, og valgordningen for selve valg gjennomføringen.

Ett av tiltakene Sametinget foreslo for å bedre kjønnsbalansen var at det skulle innføres 4 utjevningsmandater, slik at det totalt blir 43 representanter. Sametinget la til grunn at utjevningsmandatene skulle fordeles slik at fram til det var minst 40 % av hvert kjønn, skulle utjevningsmandatene forbeholdes det underrepresenterte kjønn. Det var også forutsatt at det skulle innføres en sperregrense på 4 %.

Regjeringen støttet ikke Sametingets forslag til fordeling av utjevningsmandater og fremmet et eget forslag der utjevningsmandatene fordeles til de valgkretser som har flest godkjente stemmer etter gjennomført valg.

Flertallet i Odelstinget gikk imot både Sametinget og Stortingets kommunalkomiteé og vedtok endring i sameloven § 2–4. Endringen trådte i kraft 15.04.05. Selv om kjønnsfordelingen mellom representantene ved årets valg er svært bra, beklager Sametinget at Odelstinget ikke la til grunn Sametingets eget forslag i denne saken. I henhold til sameloven er Sametinget øverste valgmyndighet ved valg til Sametinget. Det er prinsipielt uheldig at Sametingets syn blir overprøvd når det skal utarbeides bestemmelser for hvordan valget skal gjennomføres. Sametinget må derfor selv ha avgjørende myndighet over utformingen av sin egen valgordning.

Sametinget har gjennomført kampanjer for å øke kvinnerepresentasjonen ved sametingsvalget 2005. Målsetningen for kampanjen var at minst 33 % av Sametingets representanter skulle være kvinner etter årets valg. Resultatet for valgperioden 2005–2009 er at 22 av 43 representanter som er valgt inn er kvinner. Dette utgjør en kvinneandel på 51 %. Arbeidet med likestilling i forhold til valg og representasjon vil fortsatt prioriteres.

Valgordningen til sametingsvalget innebærer at opptellingen skjer ved et opptellingsvalgstyre i hver av de 13 valgkretsene. Noen av kretsene omfatter svært mange kommuner. Oslo kommune i valgkrets 13 Sør-Norge har ansvar for opptelling for 295 kommuner. 162 av disse har mellom 1–50 manntallsførte. For at en velger skal kunne avlegge stemme til sametingsvalget på valgdagen og valginget, og være sikker på at denne stemmen er hemmelig, er innsending til et opptellingsvalgstyre det alternativ som best ivaretar disse hensyn. Postvalg for kommuner med få manntallsførte ble vurdert etter valget i 2001, men avvist da man var bekymret for statusen på valget.

Hvis valgoppkjøret skal kunne foreligge raskere enn ved dette valget, må det utarbeides alternative løsninger for opptelling. Sametingets forberedende fullmaktskomité forutsetter at valget i 2005 er det siste valg hvor foreløpig valgresultat ikke foreligger parallelt med stortingsvalget. Mulighetene for elektronisk stemmegivning er i dag ikke til stede. Kommunal- og regionaldepartementet har igangsatt en utredning vedrørende bruk av elektroniske medier ved stemmegivning. Sametinget har bedt om at sametingsvalget inkluderes og vurderes i dette utredningsarbeidet.

Sametingsvalget 2005 ble godkjent av Sametingets plenum i oktober. Forberedende fullmaktskomité har påpekt en hel rekke utfordringer som det er nødvendig å jobbe videre med fram mot valget i 2009. Disse utfordringene er i særlig grad knyttet opp mot arbeidet med manntallet, representasjon og tidspunkt for valgresultat. Som et grunnlag for dette videre arbeidet er det i september 2005 ned satt et fagutvalg som skal se på alle sider ved sametingsvalget. I henhold til mandatet skal utvalget legge fram sin innstilling i april 2007.

Sametinget understreker at opptellingsprosessen i 2005 var uakseptabel lang.

2.3 Konsultasjoner

Som urfolk har samene rett til å bli konsultert i saker som kan få direkte betydning for dem. Denne retten er nedfelt i ILO-konvensjon nr. 169

om urfolk og stammefolk i selvstendige stater artikkel 6. Kommunal- og regionaldepartementet og Sametinget var, etter behandlingen av finnmarksloven enige om at det var et behov for å få til en enighet om hvordan de folkerettslige bestemmelsene om konsultasjoner og deltakelse skulle forstås. Det ble derfor satt i gang et arbeid for å få til en konsultasjonsavtale mellom Sametinget og staten. 11. mai 2005 underskrev statsråd Erna Solberg og sametingspresident Sven-Roald Nystø prosedyrer for konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget. Prosedyrene ble godkjent av Sametinget 1. juni 2005 og fastsatt i statsråd 1. juli 2005. Konsultasjonsprosedyrene er et viktig skritt for å tydeliggjøre Sametingets plass i styringssystemet i landet. Konsultasjonsplikten synliggjør at statlige myndigheter faktisk skal søke om å oppnå enighet med Sametinget.

Konsultasjonsprosedyrene omfatter ikke budsjettfastsetting. Det er en felles forståelse mellom Regjeringen og Sametinget at prosedyrer for budsjettfastsetting til Sametinget skal avklares i en egen prosess. For Sametinget er det viktig at slike budsjettprosedyrer er etablert før arbeidet med statsbudsjettet 2008 starter.

2.4 Ressurslovgivning/rettigheter

Sametinget mener at de overordnede prinsippene for ressurslovgivningen skal være i samsvar med Norges folkerettslige forpliktelser overfor samene som urfolk. Sametingets syn er at Norge må oppfylle disse forpliktelsene ved å innarbeide regler som sikrer samenes tilgang til ressursene, regler som sikrer reell deltakelse og medbestemmelse i forvaltningen av ressursene, og saksbehandlingsregler som sikrer ivaretagelse og vektlegging av samiske hensyn i beslutningsprosessene i lovgivningen. I tillegg må forvaltningen av ressursene bygge på nærhets- og avhengighetsprinsippet slik at det sikrer det samiske materielle kulturgrunnlaget.

Sametinget har i 2005 avgitt høringsuttalelse til to store lovutredninger. Dette er utredningen med forslag til ny naturmangfoldslov og utredningen med forslag til ny havressurslov. Sametinget forventer at regjeringens oppfølging av disse utredningene skjer gjennom konsultasjoner med Sametinget. Dette vil også gjelde for andre viktige ressurslover som minerallov og plan- og bygningslov.

Regjeringen Bondevik II fremmet våren 2005 Ot.prp. 99 (2004–2005) forslag til revisjon av rein driftsloven. Utarbeidelsen av lovforslaget skjedde uten konsultasjoner med Sametinget, og forslaget

hadde ikke en helhetlig vurdering av organiseringen av reindriften sett i forhold til økonomisk, økologisk og kulturell bærekraft. Stortinget utsatte behandlingen av Ot.prp. 99 (2004–2005). Det er enighet mellom Sametinget og regjeringen Stoltenberg om å fremme en revisjon i reindriftsloven med utgangspunkt i NOU 2001:35 «Forslag til endringer i reindriftsloven». Dette skal skje gjennom konsultasjoner. Sametinget vil behandle utkast til endelig Ot.prp. for å ta stilling til om en kan gi sitt samtykke til lovforslaget. Sametinget ser det som svært viktig at dette lovarbeidet har prioritet og at et nytt lovforslag kan fremmes i nær framtid. Sametinget vil påpeke at arbeidet som nå er blitt lagt fram har tatt uforholdsmessig lang tid. Reindriftslovutvalgets forslag til ny reindriftslov ble lagt fram allerede i 2001. Sametinget mener at en tidlig involvering av Sametinget i lovarbeidet ville bidratt til en raskere prosess.

Sametinget mener at det i tillegg til lovendringene nevnt ovenfor, snarlig må gjennomføres en total revidering av reindriftsloven. I dette arbeidet må blant annet arealspørsmål og forholdet til andre utmarksbrukere inngå.

Det er for samiske næringer og samfunnsliv et problem når det oppstår et kommersielt marked for rettighetsoverdragelse i form av kjøp og salg av rettigheter. Slike rettigheter er for eksempel salg av melkekvoter, salg av fiskebåter med kvoter og salg av bruksrettigheter på beiteland til for eksempel vindmølleparker.

Sametinget ber om at en av hensyn til den fremtidige samfunnsutviklingen, utreder muligheter til begrensninger av dette rettighetsmarkedet for på denne måten å sikre en økonomisk og kulturell forvarlig utvikling for det samiske samfunnet. Dagens situasjon tilsier at man innen kort tid risikerer at disse rettigheter forsvinner fra det samiske samfunnet.

2.4.1 Finnmarksloven

Finnmarksloven har vært en av de viktigste sakene for Sametinget i 2005. Arbeidet med denne saken har krevd svært store politiske og faglige ressurser for Sametinget. Gjennom en nyvinnende prosess mellom Stortinget og Sametinget der det ble gjennomført konsultasjoner med justiskomiteen og en plenumsbehandling i Sametinget av justiskomiteens utkast til innstilling, kom en fram til en lov Sametinget kunne slutte seg til. Loven ble vedtatt i Stortinget 17. juni 2005. Gjennom kontakt med Sametinget har Kommunal- og regionaldepartementet utarbeidet overgangsregler for Finnmarkseiendommen gjeldende fra 1. juni 2006 til

grunnarealene overføres fra Statskog til Finnmarkseiendommen innen utgangen av 2. kvartal 2006.

Det har vært kontakt mellom Fiskeri- og kystdepartementet og Sametinget for utredning av samer og andres rett til fiske i havet utenfor Finnmark. Det er enighet om å konsultere om et slikt mandat. Sametinget forutsetter at Fiskeri- og kystdepartementet prioriterer dette arbeidet slik at fremdriften blir som forutsatt av Stortinget.

Informasjon rundt loven har også vært vektlagt i 2005. For Sametinget har det vært av betydning at informasjonsarbeidet har en helhetlig tankegang. Det ble i 2005 satt i gang et informasjonsprosjekt og nedsatt en administrativ styringsgruppe for prosjektet. Styringsgruppa har medlemmer fra Sametinget, Finnmark fylkeskommune, Kommunal- og regionaldepartementet samt Justisdepartementet.

2.4.2 Arealvern og verneplaner

Det pågår en rekke verneprosesser i samiske områder. Sametinget har etterspurt tilbakemelding fra Miljøverndepartementet på forslag til retningslinjer på verneprosesser i samiske områder. Det ble lovet en rask tilbakemelding fra Miljøverndepartementet. Allikevel meddelte Miljøverndepartementet at en slik tilbakemelding ikke ville bli gitt før det var utarbeidet en veileder for oppfølging av de generelle prosedyrene for konsultasjoner. Til tross for dette er det i 2005 meldt om oppstart av nye verneplaner og utarbeidelse av forvaltningsplaner. Sametinget er svært kritisk til dette og har bedt miljøvernministeren om at det ikke igangsettes nye planprosesser før det er etablert enighet om retningslinjer for verneprosesser i samiske områder.

For verneplaner startet opp før konsultasjonsprosedyrene og retningslinjer for verneprosesser i samiske områder ble vedtatt, har Sametinget akseptert at det gjennomføres konsultasjoner med Miljøverndepartementet på grunnlag av de høringsprosesser som har vært gjennomført.

Sametinget har i 2005 igjen tatt opp saken om forsvarets utbygging i Mauken og Blåtind. Stortinget satte som en forutsetning for en sammenbinding av skytefeltet Mauken og Blåtind at spørsmålene for reindriften skulle løses. Disse forutsetningene er til nå ikke oppfylt. Folkerettens prinsipper blir brutt om skytefeltet sammenbindes etter de foreliggende planer. Samiske rettigheter i forbindelse med arealvern er et statlig ansvar som ikke skal bæres alene av næringsutøvere verken rettslig eller politisk. I arbeidet med å sikre samiske rettigheter for det samiske folk ser Sametinget Forsva

rets utbyggingsplaner i Mauken og Blåtind som en svært viktig prinsipiell sak. Sametinget vil gjennom konsultasjoner med Regjeringen arbeide for å sikre grunnlaget for en framtidig bærekraftig rein-drift i Mauken og Blåtind innenfor folkerettens bestemmelser. Forsvarets virksomhet må organiseres slik at det materielle kulturgrunnlaget for samisk kultur og reindrift ikke ødelegges.

Sametinget har tidligere etterlyst og etterlyser fortsatt en helhetlig konsekvensutredning og fylkesvise planer før konsesjoner til vindmølleparker og infrastruktur i tilknytning til disse blir gitt. Dette er ikke blitt gjort. Det foreligger heller ikke tilstrekkelig forskningsgrunnlag for å fastslå hvilke konsekvenser vindmølleparker har for reindriften. Sametinget krever at det ikke igangsettes storstilte utbyggingsprosjekter uten at det er gjennomført konsultasjoner med Sametinget.

2.4.3 Olje og gass

Det samiske folk er ett av de statskonstituerende folk i Norge. At undergrunnsressursene i Barentshavet i dag kontrolleres av staten Norge må forstås som en konsekvens av at staten er grunnlagt på territoriet til to folk, samer og nordmenn. Om ikke samiske rettigheter aksepteres til utnyttelse av nye ressurser i områder som historisk har dannet det direkte grunnlaget for bosetting og levevis, fratras samene også retten til kontroll over egen livsform og økonomiske utvikling, slik ILO-konvensjon nr. 169 anerkjenner urfolk retten til.

Olje- og gassressursene utenfor de samiske områder utløser særlige folkerettslige forpliktelser overfor det samiske folk. Dette sammen med olje og gassvirksomheten i Nordvest-Russland stiller særlige krav til operatører, transportører og statene. Sametinget har i 2005 arbeidet spesielt for å få en dialog med Statoil i forhold til urfolksrettigheter både i Norge og i andre land selskapet har sin virksomhet.

Historisk sett har utnyttelse av naturressursene dannet grunnlaget for samisk bosetting og leveste. Disse rettighetene må anerkjennes i lovsform. Utnyttelse av olje og gass er en forholdsvis ny virksomhet i nordlige områder i landet. Myndighetene har en forpliktelse til å opprette et urfolksfond bestående av deler av avkastningen fra alle typer utvinning av olje, gass og mineralressurser i samiske områder. Fondet skal benyttes til samisk samfunnsutvikling i hele Norge og ikke være geografisk begrenset til samiske områder med de gitte naturressursene. Urfolksfondet må også kunne ha en åpning for benyttelse til samfunnsutvikling blant urfolk øst for Barentshavet.

I tillegg har Sametinget spesielt vært opptatt av at all skipstrafikk, offshoreaktivitet og alle industrielle prosjekter i nordlige havområder må følge de strengeste miljøkrav, på grunn av de harde klimatiske forhold og områdenes sårbarhet.

2.4.4 Reinbeitekonvensjonen

Innstilling til norsk-svensk reinbeitekonvensjon av 1997, som skal erstatte 1972-konvensjonen, ble fremmet i 2001. Regjeringene i Norge og Sverige oppnevnte hver sin forhandlingsdelegasjon, og for handlingene om ny konvensjon om den grenseoverskridende reindrift startet i 2003. Forhandlingsdelegasjonene var i hovedsak enige om en rekke av prinsippene og ordningene i en ny konvensjon, men uenige om den geografiske reguleringen av den grenseoverskridende reindriften. Forhandlingsdelegasjonen ble oppløst våren 2005. På grunn av manglende enighet har Sverige meddelt at de fra 1. mai 2005 vil legge til grunn Lappekodisillen av 1751 for reguleringene. Norge har vedtatt en ny lov som midlertidig, inntil en ny konvensjon foreligger, skal regulere svensk reinbeiting i Norge.

Norge og Sverige ble enige i juli 2005 om et utkast til mandat for å gjenoppta forhandlingene til en ny reinbeitekonvensjon. Mandatet til det nye forhandlingsutvalget inkluderer sametingene og reindriftsorganisasjonene i begge land. I desember 2005 ble forhandlingene om en ny norsk-svensk reinbeitekonvensjon gjenopptatt. Sametinget har forventninger om at arbeidet kan resultere i akseptable og snarlig løsninger.

2.4.5 Rovvilt

Sametinget har fått oppnevningensmyndighet til de regionale rovviltnevnene i områder der det er samiske næringsinteresser.

Sametinget har uttrykt skepsis til de høye bestandmålene for rovvilt i de samiske bosettingsområdene, hvor det både er helårlig beite for rein og sommerbeite for sau. Tapstallene er stabilt meget høye, og i mange områder også økende. For at Stortingets forutsetninger skal være mulig å sette ut i livet, må det settes inn betydelige midler til registrering og metodeutvikling i det nasjonale overvåkningsprogrammet for store rovdyr. Det må videre settes betydelige midler inn på forebyggende tiltak, og det må bygges opp et apparat for uttak av jaktkvoter og skadedyr. Høyere rovdyrtap fører til svekket bærekraft både for jordbruk og reindrift. Disse næringene er meget sårbare for de ulike biologiske og økonomiske svinginger som rovvilttapene medfører. Det er grunn til å stille

spørsmål ved om ikke den nasjonale rovviltpolitikk som føres er i strid med folkeretten.

Førrige regjering (Bondevik II-regjeringen) satte i gang forskriftsendringsprosesser som ville føre til store negative endringer i dagens erstatningsregler. Sametinget har gitt uttalelse til forslag om ny forskrift om rovvilterstatning for husdyr og tamrein. Sametinget ønsker ikke å svekke dagens erstatningsordning og er ikke enig i den hovedinnretningen som foreslås i forskriften. Sametinget er glad for at den nye regjeringen gjennom Soria Moria-erklæringen legger utkast til nye erstatningsordninger på is.

Sametinget må få reell innflytelse på den overordnede rovviltpolitikken i samiske områder. Slik ordningen er i dag er den ikke i tråd med statens forpliktelser til å rådføre seg med urfolk i saker som berører dem jf. ILO-konvensjon nr.169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater, og ikke i tråd med konsultasjonsavtalen.

2.5 Samarbeid

Samarbeid på alle nivåer er viktig for å styrke og synliggjøre samiske samfunn og involvere og ansvarliggjøre alle politiske og administrative nivåer i Norge i dette arbeidet. Sametinget må få tilført ressurser for å kunne følge opp samarbeid på alle nivåer. Både for oppfølgingen av samarbeidsavtalene med fylkeskommunene og i oppfølgingen av det internasjonale samarbeidet.

2.5.1 Samarbeid på regionalt nivå

Samarbeidsavtalene med fylkeskommunene er viktige verktøy for å styrke og synliggjøre samisk kultur, språk og samfunnsliv i fylkeskommunene. I begynnelsen av 2005 hadde Sametinget to løpende samarbeidsavtaler, en med Troms fylkeskommune og en med Finnmark fylkeskommune. Det har kontinuerlig blitt arbeidet med oppfølgingen av avtalene på alle fagfeltene. Det holdes årlige møter både på politisk og administrativt nivå.

Sametinget begynte arbeidet med en samarbeidsavtale med fylkeskommunene i det sørsamiske området i 2003. Samarbeidet involverer fylkeskommunene Nordland, Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Hedmark. Avtalen ble undertegnet 11.02.05 og behandlet i Sametingets plenum i mai 2005. Sametinget har i 2005 jobbet med å utarbeide en samarbeidsavtale med Nordland fylkeskommune. Det tas sikte på å undertegne avtalen i begynnelsen av 2006.

Sametinget er medlem av det regionale partnerskapet i Finnmark. Det er utarbeidet et fireårig Regionalt utviklingsprogram (RUP) for Finnmark; Ressursrik region Finnmark 2004–2007. Partnerskapet fordeler de regionale midlene fylkeskommunen får tildelt. I tillegg følger partnerskapet opp de regionale årsplanene og utarbeider nye. Tiltakene i de årlige RUP'ene blir også drøftet på de årlige møtene mellom fylkesordføreren i Finnmark og sametingspresidenten.

Sametinget er medlem av det regionale partnerskapet i Troms. I 2005 var det regionrådene som kom med innspill til RUP'en og fylkeskommunen arrangerte en felles konferanse om RUP med kommunene. Sametinget ble ikke involvert i arbeidet med regionalt utviklingsprogram før på slutten av denne prosessen. For å få til en god integrering av det samiske perspektivet, er det viktig at Sametinget deltar i den løpende prosessen, og at det er løpende kontakt med de øvrige partene i RUP arbeidet, herunder kommunene og regionrådene. Sametinget vil ta opp samarbeidsformen på det årlige møtet om samarbeidsavtalen med Troms fylkeskommune.

Arbeidet med de regionale partnerskapene i sørsamisk område er under vurdering og vil bli fulgt opp i 2006.

Det er i 2005 etablert et samarbeidsorgan mellom Sametinget og de regionale helseforetak. Dette samarbeidsorganet skal være med på å sikre de forpliktelser som spesialisthelsetjenesten har for å kvalitetssikre sin tjeneste til det samiske folk. Sametinget ser det som svært viktig med et forum hvor man ser de samiske pasienters behov samlet uavhengig av foretakstilknytning. Sametinget har i 2005 kommet med forslag til styremedlemmer til de regionale helseforetakene.

Sametinget har innledet et samarbeid med Finnmark fylkeskommune (FFK) om innføring av Geografisk informasjonssystem (GIS-verktøy) i de respektive organisasjonene. GIS er et databasert system for innsamling, lagring, analyse og presentasjon av geografisk relatert informasjon. Prosjektet er en oppfølging av samarbeidsavtalen mellom FFK og Sametinget. Prosjektet skal gi partene muligheten til å ta i bruk et verktøy der resultatet blir en bedre tilgjengelighet for begge institusjoner og publikum. Hovedmålsettingen med innføring av GIS-system i Sametinget er å etablere tjenester og kartinformasjon til det samiske folk.

2.5.2 Samarbeid på nasjonalt nivå

Samarbeid på nasjonalt nivå gir Sametinget mulighet til å legge premisene for de overordnede førin

gene på samfunnsutviklingen i de samiske samfunn. Sametinget har jevnlig møter med de fleste departement og statsråder for å diskutere ulike saker. Konsultasjonsordningen vil styrke samarbeidet mellom Sametinget og regjeringen.

Sametinget har hatt faste årlige møter med Helse- og omsorgsministeren. I tillegg er det i 2005, som en oppfølging av Sametingets melding om helse- og sosialtjenester, etablert et sentralt koordinerende organ mellom Sametinget, Helse og omsorgsdepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet. Dette organet skal blant annet utarbeide forslag til hvilke styringsverktøy det er behov for og hvordan disse skal brukes. Dette for å sikre likeverdige helse og sosialtjenester til det samiske folk, på lik linje med den øvrige befolkning. Dette er en ny samarbeidsform som Sametinget er positiv til.

Sametingets samarbeid med Stortinget har utviklet seg i positiv retning. Dette kom særlig til uttrykk i arbeidet med justiskomiteens behandling av finnmarksloven. Det gjenstår imidlertid en del når det gjelder komiteenes involvering av Sametinget i saker som har betydning for det samiske samfunn. Dette har vært tatt opp med Stortinget flere ganger.

2.5.3 Samarbeid på internasjonalt nivå

Sametinget deltar i det internasjonale arbeidet med urfolksspørsmål. Sametinget er gjennom dette med på å bidra til å styrke situasjonen for samene og andre urfolk. Sametinget har i 2005 prioritert det samiske samarbeidet, utvalgte FN-organ, samarbeidet i nordområdene og EU.

2.5.3.1 Det samiske samarbeidet

Samisk parlamentarisk råd (SPR) er et parlamentarisk samarbeidsorgan mellom sametingene i Finland, Norge og Sverige. Samene fra russisk side er permanente deltakere i SPR. I februar 2005 overtok Sametinget i Finland presidentvervet og dermed også sekretariatsfunksjonen i SPR. SPR ble i 2005 tildelt midler over statsbudsjettet i Norge. Disse midlene ble overført til Sametinget i Finland da de overtok ledelsen i SPR. For øvrig har det ikke lyktes å skaffe annen finansiering til driften av SPR.

I februar 2005 ble en felles parlamentarikerkonferanse for sametingene avholdt. Representanter for samene i Russland deltok også. Konferansen er den første i sitt slag, og er uttrykk for sametingenes vilje til å finne nye veier i samarbeidet om urfolkspolitiske spørsmål. Det ble vedtatt en felles erklæring. Erklæringen framhever nødvendighete

ten av at nasjonalstatene fortsatt anerkjenner og respekterer det samiske folkets rett til selv å bruke og forvalte egne naturrikdommer og ressurser. Videre framheves at Finland, Norge, Russland og Sverige er forpliktet til å anerkjenne og sikre same nes urfolksrettigheter, deriblant historiske rettigheter til land, vann og naturressurser.

2.5.3.2 Nordområdet

Regjeringens St.meld. nr. 30 (2004–2005) Muligheter og utfordringer i nord ble lagt fram for Stortinget i april 2005. Meldingen slår bl.a. fast at urfolksdimensjonen er en viktig del av norsk nordområdepolitikk, og at regjeringens målsetting er å sikre urfolkene i nordområdene reell deltakelse i beslutningsprosesser. I Stortingets behandling av meldingen var det bred enighet om satsingen, Stortingets flertall viser til at klimaendringene i Arktis vil få konsekvenser for urfolkene. Det samme gjelder økt transport og økt kommersielt press på naturressursene i nord. Sametinget mener at utfordringen av en nordområdepolitikk gir en god anledning til å se på både samepolitikken på Nordkalotten og øvrige urfolksspørsmål i det sirkumpolare området, i et samlet og helhetlig perspektiv. Sametinget må ha en aktiv rolle i Norges videre arbeid med nordområdepolitikken.

Med økt fokus på nordområdets ressursgrunnlag og fremtidige muligheter, vil dette på sikt kunne skape press både på økonomi, ressurser, kunnskap og miljø. Sametinget må ha en aktiv rolle i Norges videre arbeid i nordområdepolitikken for å sikre næringsgrunnlaget for urfolk, både mht. rettigheter, økonomiske rammer, kompetansebygging og vedlikeholdsmuligheter.

Meldingen foreslår en rekke konkrete tiltak for å styrke norsk nordområdepolitikk, både tiltak innenfor de ulike politikkområdene og tiltak for å koordinere nordområdespørsmål. Sametinget vil spesielt påpeke betydningen av tiltak som er med å sikre urfolksrettighetene i området. Sametinget er ikke tilfreds med at regjeringen har oppnevnt et nordområdeutvalg uten at Sametinget har vært involvert.

Det årlige nordiske Sametingspresident- og sameministtermøte ble i 2005 avholdt i Helsinki. Årets møte omhandlet blant annet overleveringen samt den videre behandling av forslaget til nordisk samekonvensjon. Dette vil oversettes til finsk og samisk og deretter sendes ut på høring i de respektive land tidlig i 2006.

Ekspertgruppens formann, Carsten Smith, overleverte et enstemmig forslag til ministrene og sametingspresidentene. Ekspertgruppens forslag

er et meget grundig og gjennomarbeidet dokument som gir anvisning for minsterettigheter for samene i de nordiske land. Sametinget vil under streke viktigheten av at forslaget til nordisk samekonvensjon følges opp på en måte der sametingene er involvert i tilstrekkelig grad. Sametingets helhetsinntrykk så langt er at det kunne ha vært ønskelig at ekspertgruppens forslag hadde gått lengre på enkelte områder, men at man så langt ser positivt på forslaget som helhet.

Samisk parlamentarisk råd deltar som permanent deltaker i Arktisk parlamentarisk komité. Sametingspresidenten i Norge har representert samene i komiteen i perioden 2002 og 2005.

Sametinget har bidratt til gjennomføringen av Barentssamarbeidets Urfolksår 2005 ved å tildele økonomisk støtte til Arbeidsgruppen for urfolk i Barentssamarbeidet til koordineringen av arbeidet med urfolksåret. Sametinget har i 2005 bidratt til gjennomføringen av: Barentssamarbeidets Urfolksår 2005, Barents-kulturfestival for unge i mai 2005 og Barents Youth Conference som ble arrangert av The Intergovernmental Working Group on Youth Policy og The Regional Working Group on Youth Issues i september 2005. Sametinget tildeler årlig støtte til drift av urfolkskontoret i Murmansk. Støtten tildeles til Barentssekretariatet, som i samarbeid med arbeidsgruppen for urfolk er ansvarlig for drift av kontoret. Sametinget mener at dette kontoret vil styrke deltakelsen fra urfolk i Barents. Det er derfor beklagelig at Sametinget alene finansierer denne driften.

Sametinget deltok i den norske delegasjonen under forhandlingene i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjons 34. sesjon i Kaliningrad i Russland. Sametinget fikk gehør for sitt krav om at partene som fisker i Barentshavet må finne fram til ordninger som fører til at uregistrert fiske i Barentshavet opphører. Videre fikk Sametinget gehør for sitt forslag om økt uttak av norsk andel av kongekrabbe, samt å fjerne 100-metersgrensen i fangst av kongekrabbe.

2.5.3.3 EU

Sametingets arbeid med europapolitiske spørsmål utføres gjennom SPR og Sametingets kontakt med sentrale, regionale og lokale myndigheter i Norge. Sametinget deltar i Europapolitisk Forum for sentrale, regionale og lokale myndigheter. Sametinget deltar også i den administrative kontaktgruppen. For Sametinget er det framover behov for fokusering både på de politiske og administrative prosessene innenfor EU systemet, men det er behov for økte ressurser til dette.

Interreg-administreringen krever store økonomiske og administrative ressurser sammenlignet med den årlige tildelingen av statlige midler, og Sametinget har derfor ikke prioritert dette arbeidet i 2005. Interregprogrammene går inn i sin fjerde periode (2007–2011). Sametinget anser det som viktig at arbeidet i inneværende periode videreføres, men at man får ett samisk program som omfatter hele Sápmi. Fordi de økonomiske rammene for administrering av programmet er så små, har ikke Sametinget muligheten til å påta seg sekretariatsarbeidet, men vil likevel ha en oppfølging av programarbeidet sammen med Sametinget i Sverige.

2.5.3.4 FN

Sametinget deltar aktivt i arbeidet med utarbeidelsen av en urfolkserklæring i regi av FN. Sametinget har i 2005 deltatt i Norges delegasjon på første del av arbeidsgruppens (IWSGDD) ellefte sesjon. Siste del av sesjonen holdes i 2006. Arbeidsgruppen skulle ha ferdigstilt sitt arbeid i 2004 som en del av FNs urfolkstiår. Mandatet ble imidlertid forlenget med ett år da man enda ikke var kommet til enighet etter den tiende sesjonen.

Permanent Forum for urfolkssaker avholdt sin fjerde sesjon i mai. Sametinget ser arbeidet i forumet som meget viktig og bidrar derfor med økonomisk støtte til lederen.

Sametinget følger kontinuerlig opp det internasjonale arbeidet med Konvensjonen om biologisk mangfold (CBD), og ser store utfordringer knyttet til nasjonal implementering av konvensjonen. Staten er etter CBD artikkel 8 (j) forpliktet til å respektere, bevare og opprettholde de tradisjonelle kunnskapene til samene i Norge. Sametinget har påpekt at det er gjort svært lite i praksis på feltet som omfatter CBD 8 (j) i Norge. Selve grunnlaget for å kunne utøve en forsvarlig og meningsfull bevaring av samenes tradisjonelle kunnskaper er for eksempel ikke på plass, og Sametinget er derfor svært opptatt av at det må gjøres en systematisk og omfattende dokumentasjon (registreringer m.v.) av slike kunnskaper. Et slikt prosjekt vil også virke til å synliggjøre og legitimere tradisjonelle kunnskaper om biologisk mangfold som en viktig kilde i natur- og miljøvernarbeid, for eksempel som indikator på klimaendringer.

2.6 Helse

Sametingets hovedmål for samisk helse- og sosialpolitikk er en helhetlig og likeverdig helse og sosialtjeneste til det samiske folk, på lik linje med den

øvrig befolkning. Sametinget har i 2005 arbeidet aktivt med helse og sosialpolitiske spørsmål. En sentral målsetting er å øke kunnskapen og forståelsen for samiske tjenestemottakeres behov og rettigheter.

Samer som urfolk har rettigheter regulert i norsk lov og internasjonale konvensjoner. Rettighetene sikrer blant annet rett til nødvendig helsehjelp og informasjon på eget språk. I ILO-konvensjon nr. 169 artikkel 25 sikres også samene rett til å være med på å utforme de aktuelle helsetilbud, og stadfester samiske brukeres rett til tilfredsstillende helsetjenester.

Sametinget har i 2005 behandlet melding om samiske helse- og sosialtjenester. Meldingen beskriver det strategiske helse- og sosialpolitiske arbeidet i Sametinget. Sametinget har et overordnet ansvar for utforming av samisk helse- og sosialpolitikk, og er den mest sentrale premissleverandør ovenfor myndigheter i utvikling av et likeverdig tilbud til det samiske folk. Dette innebærer både en koordinerende og pådrivende rolle ovenfor sentrale myndigheter. Arbeidet med å synliggjøre samiske tjenestemottakeres rettigheter og behov innenfor et så stort fagfelt er svært ressurskrevende.

Sametinget disponerer midler til oppfølging av regjeringens handlingsplan for helse- og sosialtjenester til den samiske befolkning, «Mangfold og likeverd». Midlene blir i hovedsak tildelt helse- og sosialprosjekter etter søknad. Midlene overført til Sametinget for dette formål har vært tilnærmet uforandret siden 1999. Sametinget ser et behov for økt tildeling til dette formålet. I områder med sør samisk bosetning er det særlig store utfordringer.

I 2005 prioriterte Sametinget følgende satsingsområder: Utrednings- og prosjektarbeid med sikte på tilpasning av helse- og sosialtjenester til samisk virkelighet, metodeutvikling og tilretteleggelse av tiltak for ulike behov innenfor den ordinære helse og sosialtjeneste i samiske områder, opplæring av helse- og sosialpersonell i samisk språk og kultur forståelse og utgivelse av pasientrettet helse- og sosialfaglig litteratur på samisk.

Samiske barn og unge har krav på en likeverdig og kulturell tilpasset barnevernstjeneste. Fagfolk, behandlingstilbud, kommunale og offentlige organer må ta utgangspunkt i samiske barn og unges språklige og kulturelle identitet i sine hjelpe tiltak. Sametinget har i 2005 jobbet for at Barne- og familievernsreformen skal ta hensyn til dette.

Arbeidet i forhold til styrking av psykisk helse har vært et satsingsområde både nasjonalt og for Sametinget over noen år. I tilknytning til dette har Sametinget etterlyst et behandlingstilbud som er språklig og kulturelt tilpasset samiske rusmisbru-

kere. Det må utvikles et finansieringsopplegg lokalt og regionalt. Forebygging og ettervern innen rusomsorg har i tillegg vært satsingsområde i tildeling av stipend innen rehabiliteringsrettede fag i 2005.

Sametinget har i 2005 hatt kontakt med Statens seniorråd hvor utfordringene i forhold til eldrepolitikk generelt og samiske eldre spesielt har vært tema. Sametinget har i etterkant bedt om at det opprettes et samisk eldreombud som skal ivareta og fremme samiske eldres interesser i samfunnet. Samiske eldre er en gruppe som i liten grad har stilt krav til tjenestetilbudene.

2.7 Samisk språk

Morsmålet er hjertets språk. Gjennom morsmålet kan mennesket best og tydeligst uttrykke sine tanker, ideer, lengsler og ønsker. Språket er et av de mest grunnleggende elementer i samisk kultur. Et levende språk forutsetter at det er i aktivt bruk i den samiske befolkningen, i alle hverdagens situasjoner – både i hjemmet og i det offentlige rom. Spesielt i voksenopplæringsøyemed er det viktig å utvikle språkkurs som er nettbasert eller tilgjengelig via andre elektroniske media.

Kommuner som er innenfor forvaltningsområdet for samisk språk er med på å heve det samiske språkets status og bidrar dermed til å utvikle og bevare språket. Våren 2005 vedtok Stortinget at Tysfjord kommune skal innlemmes i forvaltingsområdet for samisk språk fra 01.01.06. Dette betyr også at Nordland fylkeskommune innlemmes i forvaltingsområdet fra samme tidspunkt. Tysfjord kommune vil være den første kommunen i Norge som har lulesamisk som forvaltningsspråk, likestilt med norsk. Fra 01.01.06 vil forvaltingsområdet for samisk språk bestå av 7 kommuner og 3 fylkeskommuner. Sametinget er meget fornøyd med at regjeringen i budsjettet for 2006 har satt av midler til den vedtatte utvidelsen av forvaltingsområdet.

Sametinget har i løpet av 2005 vært i kontakt med flere kommuner som utreder mulighetene for å bli innlemmet i forvaltingsområdet for samisk språk. Snåsa kommune har også sendt inn søknad til departementet om at de ønsker å bli innlemmet i forvaltingsområdet for samisk språk. Sametinget er positiv til at Snåsa kommune innlemmes, og forventer at de vil være en del av forvaltingsområdet fra 2007. Forutsetningen for at forvaltingsområdet skal utvides er at det bevilges flere midler slik at utvidelsen ikke går på bekostning av kommunene og fylkeskommunene som allerede er innlemmet i forvaltingsområdet.

I Sametingets melding om samisk språk er et av målene at det skal opprettes flere samiske språk sentre, og spesielt i sørsamisk område. Aajege samisk språk- og kompetansesenter på Røros ble som første sørsamiske språksenter i 2005 innlemmet i Sametingets ordning om fast tilskudd til samiske språksentre.

I 2004 opprettet Sametinget et forum for samiske språksentre, der målet er utveksling av erfaringer og ideer. En gang i året møtes de ansatte på alle språksentrene til et felles seminar.

Sametinget avsetter årlig språkprosjektmidler til tiltak både innenfor og utenfor forvaltningsområdet for samisk språk. Formålet med språkprosjektmidlene er å styrke samisk språk. I 2005 ble følgende prioriteringer valgt for områdene innen for forvaltningsområdet for samisk språk: Innsamling, utvikling og registrering av terminologi, innsamling av samiske stedsnavn og prosjekter som gir barn og unge et tilbud om arenaer hvor samisk språk høres og synes, og som gir positive relasjoner til språket. For området utenfor forvaltningsområdet for samisk språk ble følgende prioriteringer valgt: Prosjekter som gir tilbud til barn og unge om arenaer hvor samisk høres og synes, og som gir positive relasjoner til språket, økt muntlig språkbruk, innsamling, utvikling og registrering av terminologi samt innsamling av samiske stedsnavn. Det er et nært samarbeid med det svenske Sametinget om lulesamisk språkarbeid.

Sametingets nye orddatabank www.risten.no ble åpnet 22.06.05. Orddatabanken inneholder nord-, lule- og sørsamiske ord og termer. I samarbeid med Samisk språknemnd og sametingene i Finland og Sverige vil Sametinget utvikle orddatabanken til å bli en nordisk samisk orddatabank. Samiske språk har i liten grad utviklet moderne terminologi. Sametinget har i 2004 og 2005 fått støtte fra Nordplus Språk til oversetting av Ordbok for samfunn og helse til alle samiske språk i Norge. Disse termene legges inn i orddatabanken. Samisk språk brukes innen stadig flere fagområder. Et kontinuerlig terminologiarbeid er derfor påkrevd. Dette arbeidet må styrkes og effektiviseres, og flere aktører, som for eksempel kommuner, må delta.

Tilknytning til sted er et sentralt element i samisk tankegang, samiske stedsnavn er derfor en viktig del av den samiskspråklige arven. Synliggjøring av stedsnavn er også en viktig dokumentasjon av samisk tilstedeværelse i og bruk av ulike geografiske områder. Rådgivning om samiske stedsnavn er et stort arbeidsfelt for Sametingets navne konsulenttjeneste.

2.8 Opplæring, utdanning og forskning

For å kunne forme utviklingen av det samiske samfunnet er retten til selv å bestemme innhold og form i opplæringen på alle utdanningsnivåer viktig. Sametinget anser retten til selv å bestemme innhold og form i opplæringen på alle utdanningsnivåer, som grunnleggende for utformingen av det samiske samfunnet. Sametingets myndighet til å fastsette rammene for opplæringen må derfor styrkes.

2.8.1 Samiske barnehager

I 2005 vedtok Stortinget en ny lov om barnehager. I loven er samiske barns rettigheter i barnehagen noe styrket. Det er blant annet lovfestet at alle barnehager skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn, herunder samiske barns språk og kultur. I loven slås det fast at det er kommunen som har ansvaret for at barnehagetilbudet til samiske barn i samiske distrikt, bygger på samisk språk og kultur. I øvrige kommuner skal forholdene legges til rette for at samiske barn kan sikre og utvikle sitt språk og sin kultur.

Sametinget behandlet melding om samiske barnehager Våre barn, vårt håp, vår stemme i mai 2005. Meldingen skisserer noen konkrete tiltak, blant annet tiltak for styrking av samisk språk i barnehager, kompetanseheving og utdanningstiltak for ansatte i barnehager, tilskuddordninger og læremiddelsituasjonen.

2.8.2 Grunn- og videregående opplæring

Som en del av Kunnskapsløftet ble arbeidet med nye læreplaner påbegynt i august 2004, og de siste læreplanene fastsettes i 2007. Sametingets arbeid med læreplaner er delt på følgende måte: Utarbeide samisk innhold i nasjonale læreplaner og utarbeide samiske læreplaner. Utarbeidelse av samisk innhold til nasjonale læreplaner følger Utdanningsdirektoratets organisering og tidsplan. Sametinget har myndighet til å fastsette det samiske innholdet i nasjonale læreplaner og fastsette læreplanene for fagene samisk duodji og rein drift. Arbeidet er meget omfattende og har krevd store ressurser i 2005. Sametinget deltar også i evalueringen av Kunnskapsløftet som er initiert av Utdanningsdirektoratet.

Sametinget har i 2005 fastsatt samisk innhold i nasjonale læreplaner for grunnskolen og i videregående opplæring i fagene norsk, engelsk, naturfag og kroppsøving, kalt læreplaner i pulje 1. Lære

planene ble fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet i august 2005.

Sametinget har utarbeidet forslag til samisk læringsplakat og samiske læreplaner i fagene samisk som førstespråk, samisk som andrespråk, norsk for elever med samisk som førstespråk, norsk for elever med samisk som andrespråk, naturfag, duodji, samfunnsfag, musikk, mat og helse og kristendoms-, religions- og livssynskunnskap. De fem første læreplanene er utarbeidet både for grunnskolen og videregående opplæring, og de fem siste bare for grunnskolen. Forslagene er sendt ut på høring, med unntak av læreplan i norsk for elever med samisk som andrespråk og naturfag på videregående nivå. Samisk læreplan for kristendoms-, religions- og livssynskunnskap sendes på høring senere. Sametinget fikk ikke gjennomslag for at det utarbeides egen læreplan i norsk for elever med samisk som andrespråk. Fylkesmannen i Finnmark og Sametinget arrangerte i samarbeid med Utdanningsdirektoratet høringskonferanse i forhold til samiske læreplan i desember.

Nasjonale læreplaner pulje 2 (videregående opplæring) som har vært på høring, er bearbeidet og skal fastsettes av Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet i 2006. Planene skal ha samisk innhold som fastsettes av Sametinget. Læreplaner pulje 2 innbefatter læreplaner for videregående opplæring; fellesfagene samfunnsfag, historie, geografi og religion og etikk, felles programfag i studieforberedende utdanningsprogrammer videregående trinn 2–3 og felles programfag i yrkesforberedende utdanningsprogrammer videregående trinn 1.

Samiske læreplaner pulje 2 (samisk historie og samfunn, en samisk delplan innen utdanningsprogram for musikk, dans og drama, en samisk delplan innen programområdet for formgivning, fellesfaget historie) og samiske læreplaner pulje 3 (reindrift Vg 2 og design og duodji Vg 2) er under utarbeiding.

Engerdal kommune besluttet å legge ned Elgå Oppvekstsenter fra 2006 dersom kommunen ikke fikk tilleggsbevilgning til drift. Sametinget gjennomfører et femårig språkmotiveringsprosjekt rettet mot de samiske barna ved dette sentret, prosjektet avsluttes våren 2006. En nedleggelse av oppvekstsentret vil frata de samiske barna en naturlig arena og et noe beskyttet miljø for samisk språkoppygging. Sametinget arbeider for å finne en løsning for en opprettholdelse av Elgå oppvekstsenter. Oppvekstsenteret er også et av tiltakene i samarbeidsavtalen med fylkeskommunene i sørsamisk område.

Elgå oppvekstsenter ligger nært Sverige og benytter språklig og kulturell arbeidskraft fra Sverige. Et samarbeid over landegrensene er derfor naturlig da det også på svensk side er små skole samfunn. Sametinget er glad for at regjeringen har tatt kontakt med sentrale myndigheter i Sverige om styrking av opplæring på tvers av landegrensene i sørsamiske områder.

Sametingets strategiske plan for samisk lære middelutvikling 2001–2005 er brukt som grunnlag for tildeling av midler til nye læremiddelprosjekter i 2005. Blant annet har det på grunnlag av erfaringer som er gjort gjennom prosjektet Samisk begyneropplæring, blitt tildelt midler til utvikling av læreverk for begyneropplæring i lesing på nord samisk. Det har blitt lagt særskilt vekt på utvikling av digitale/nettbaserte læremidler.

Samisk begyneropplæring er et 5-årig prosjekt, hvor hovedmålsettingen er å finne fram til de lese metodene og den lesemetodikken som passer best for elever som har samisk som førstespråk og får sin grunnleggende leseopplæring på samisk. Prosjektet ble påbegynt i 2000 og er i 3 faser. Fase III har i 2005 konsentrert seg om resultatene fra leseferdighetstestene for 5. trinn, prosess-skriving og presentasjon av arbeidsprøven som er tilpasset samisk og lese- og skriveopplæring i Finland. Prosjektet ble avsluttet juni 2005. Prosjektet er evaluert, og evalueringsrapport vil foreligge i løpet av 2006.

Samisk læringsnett er Sametingets nettside for skoler og barnehager. Nettsiden ble offentlig åpnet i januar 2003. Nettsiden er en del av Skolenettet, og er et samarbeid med Utdanningsdirektoratet. Utdanningsdirektoratet har ansvaret for den tekniske delen av nettsiden og Sametinget er ansvarlig for innholdet. Høsten 2004 ble det bestemt at nettsiden skulle, som resten av Skolenettet, ta i bruk nytt publiseringsverktøy og få nytt design. Nytt design er utviklet, og arbeidet med å legge ut stoff på nettstedet er påbegynt.

Sametinget har deltatt i styringsgruppa til Troms fylkeskommunes prosjekt samisk kultur kunnskap. Prosjektet har som formål at ingen elever skal gå ut av videregående opplæring i Troms uten grunnleggende kunnskaper om samiske forhold. Prosjektet er i avslutningsfasen.

Sametinget ser derfor at det er et stort behov for etablering av spesialpedagogiske rådgivnings tjenester i lule- og sørsamiske områder i tilknytning til Spesialpedagogisk støtte.

2.8.3 Høyere utdanning

Sametingets plan for kompetanseheving i spesialpedagogikk 2004–2006 retter seg mot lule- og sør

samisk område, Sør-Troms og Nordre Nordland, og har fokus på lese- og skrivevansker og tospråk lighet. Stipendmottakerne er ansatte ved barnehager og skoler med samiske barn, samt fagpersoner ved pedagogisk-psykologiske distriktskontorer i disse områdene.

Sametinget har i 2005 etablert en ny stipend ordning til studenter som tar høyere utdanning innenfor fagområdene barnehage og opplæring. I 2005 ble rekruttering til lærerutdanninger i lule- og sørsamisk område prioritert. Dette stipendet ble også tildelt til høyere utdanning i samisk.

Sørsamisk språk, et truet språk i verdenssam menheng, må prioriteres. Det er et nasjonalt ansvar å legge til rette for den samiske samfunns utvikling, dette gjelder også for høyere utdanning som er essensiell for denne utviklingen. Det er helt nødvendig å få avklart ansvars plassering og til strekkelig finansiering.

2.8.4 Samisk forskning og statistikk

Sametinget har i 2005 arbeidet for å få et tettere samarbeid med Norges forskningsråd. I forbindelse med dette arbeidet fikk Sametinget innspill fra alle forsknings- og utdanningsinstitusjoner nord for Dovre på sentrale problemstillinger rundt samisk forskning.

Det nåværende Program for samisk forskning i Norges forskningsråd legges ned ved utgangen av 2005. Sametinget har gitt regjeringen og Forskningsrådet signaler om at det er ønskelig at programperioden utvides med ytterligere fem år og at programmet får økte budsjetter. I St.meld. nr. 20 (2004–2005) Vilje til forskning gir regjeringen klare signaler om at programmet forlenges. Sametinget har gitt innspill til hvilke fagområder et nytt program for samisk forskning bør vektlegge.

Sametinget startet i 2003 opp et prosjekt for å få utviklet en egen statistikk for den samiske befolkningen. Dette er et prosjekt som har til hensikt å få til en permanent løsning vedrørende utarbeidelse av samisk statistikk. Nordisk Samisk Institutt og Statistisk sentralbyrå er involvert i prosjektet. I 2005 er det spesielt blitt jobbet med utgivelse av en samisk statistisk årbok som vil bli publisert tidlig i 2006.

Sametinget har foreslått medlemmer til styret i Nordisk Samisk Institutt, forslaget ble ikke tatt til følge av styret for Samisk høyskole.

Det skal oppføres et vitenskapsbygg i Kautokeino. Formålet med vitenskapsbygget er blant annet å samle samiskspråklige oppgaver og samisk vitenskaplig virksomhet i et større miljø. Høsten 2004 fikk Statsbygg i oppdrag å intensivere arbeidet

med prosjekteringen av bygget. Målet er ferdigstilling i 2009. Sametinget har lenge vært engasjert i saken og synes det er gledelig at regjeringen har fremskyndet prosessen.

2.9 Barn og unge

Sametinget har et ønske om å drive en aktiv ungdomspolitik, og opprettet i 2003 et ungdomsutvalg. Utvalget skal delta i planlegging, gjennomføring og etterarbeid i forbindelse med Sametingets ungdomskonferanser. I tillegg skal utvalget bidra til å styrke samiske unges medbestemmelse og innflytelse på Sametingets politikk.

Sametingets 5. ungdomskonferanse «Gulahal latgo?» ble avholdt på Saltstraumen utenfor Bodø 21.-23. oktober 2005. Tema for konferansen var samisk språk, samisk språkforvaltning og samisk språkutvikling. Ungdomskonferansen fremmet tre uttalelser. Konferansen anmodet Sametinget om å arbeide for endring i opplæringsloven § 6–2, om å fjerne minimumskravet på ti elever for at samiske barn i grunnskolen skal sikres opplæring på samisk i hele landet. I tillegg uttalte konferansen at det må settes i gang tiltak for å redusere hindringer samisk ungdom møter når de ønsker høyere utdanning innenfor samisk språk, særlig lule- og sørsamisk. Den siste uttalelsen var et krav om samisk som valgfritt sidemål for alle elever i Norge.

Den kulturelle skolesekken er et nasjonalt utviklingstiltak for mer kunst og kultur i skolen. Tiltaket skal legge til rette for at elever i grunnskolen får lettere tilgang til kunst- og kulturuttrykk av alle slag. Den kulturelle skolesekken forutsetter et nært faglig samarbeid mellom skole- og kultursektoren på alle tre forvaltningsnivå (stat, fylkeskommune, kommune). Verken Sametinget eller noen av de samiske kulturinstitusjonene er involvert i denne ordningen. Det er behov for at det avsettes egne midler både til samiske museer og institusjoner og til Sametinget for å sikre et samisk innhold i Den kulturelle skolesekken.

2.10 Samisk kunst- og kulturliv

Den samiske kulturen har vist seg å være svært omstillings- og levedyktig. Fremdeles er store deler av det samiske verdigrunnlaget knyttet til et liv i nærhet til naturen. Samtidig har det samiske samfunnet i stor grad tilpasset seg dagens kunnskaps- og informasjonssamfunn. Samlet sett ska per dette et mangfold i den samiske kulturarven som er viktig å bevare og videreutvikle.

Sametinget vil understreke at videreutvikling av samisk kunst og kultur er et nasjonalt ansvar. Den norske stat har gjennom ulike lover og konvensjoner forpliktet seg til å ta ansvar for samisk språk, kultur og samfunnsnivå, og det er derfor også et ansvar at de økonomiske rammene for utviklingen er på plass. Sametinget opplever en stor ressursmangel innen dette feltet, og denne situasjonen er uholdbar på lang sikt.

Sametinget har i 2005 behandlet «Melding om samisk kunst». Meldingen griper fatt i de kunstpolitiske utfordringer, og omhandler utviklingstrekk, virkemiddelbruk og fremtidige utfordringer innen for de ulike kunstområdene. Sametinget har fått overført ansvaret for institusjoner og ordninger som skal fremme samisk kunst og kultur. Med meldingen ønsker Sametinget å synliggjøre de politiske visjoner og perspektiver for samisk kunst som manglet i St.meld. nr. 48 (2002–2003) Kulturpolitikk frem mot 2014.

Sametinget har de senere årene opplevd stagnasjon fra statlige myndigheters side både når det gjelder politikkutvikling og økonomiske ressurser til samiske kunstformål. Økningen i de økonomiske overføringer fra Kirke- og kulturdepartementet har ikke vært som forventet. Dette er ikke i tråd med statens forpliktelser.

2.10.1 Samisk teater, film og festivaler

De samiske teatrene spiller en viktig rolle som arenaer for opplevelse av samiske kunst- og kulturuttrykk og for bruk av samisk språk. Sametinget har hatt som målsetting at Beavivváš Sámi Teáhter sikres et forsvarlig økonomisk fundament for virksomheten som samisk nasjonalteater, slik at de er i stand til å betjene hele det samiske bosettingsområdet. Sametinget har i 2005 bidratt til gjennomføring av forprosjekt til et teaterbygg for Beavivváš Sámi Teáhter. Sametinget har vært opptatt av å sikre et forsvarlig driftsgrunnlag for Áarjelhsaemien Teatere/Sydsamisk Teater. I samarbeidsavtalen mellom Sametinget og fylkeskommunene i sørsamisk område er det nedfelt at partene sammen skal arbeide for å sikre et forsvarlig driftsgrunnlag for Áarjelhsaemien Teatere. I teatersammenheng har Sametinget videre lagt vekt på støtte til scenekunst som har hatt barn og unge som deltagere og målgruppe.

De samiske festivalene er betydningsfulle arenaer for å fremme samisk kultur og som møteplasser for den samiske befolkningen. Framveksten av samiske festivaler innebærer store muligheter, men også utfordringer, der prioritering og finansiering er de viktigste. Det er bevilget festivalstøtte

til fire faste samiske festivaler i 2005: Riddu Riddu i Kåfjord, Samisk musikkfestival i Kautokeino, Påskefestivalen i Karasjok og Márkomeannu i Skånland/Evenes. I tillegg er det gitt prosjekttilskudd til andre samiske festivaler og urfolksfestivaler. Statens ordning med knutepunktinstitusjoner fremmer ulike kulturytringer. Sametinget mener at det er viktig at også en samisk festival får et slikt ansvar. I den forbindelse utpeker Riddu Riddu festivalen i Kåfjord seg som et naturlig valg med sin fokus på urfolk og sitt internasjonale engasjement.

Samisk filmfestival i Kautokeino har utviklet seg til å bli en betydningsfull arena for presentasjon av samisk film og urfolksfilm. Festivalen har lyktes med sin profilering og har befestet sin posisjon som en inspirasjonskilde for utvikling av samisk film. Gjennom sin urfolksprofil har de også vært med på å styrke samarbeidet og sammenhengten mellom samer og andre urfolk.

2.10.2 Kunstneravtalen og samiske forlag

Sametinget har inngått samarbeidsavtale med de samiske kunstnerorganisasjonene gjennom paraplyorganisasjonen – Sámi Dáiddárrái/Samisk kunstnerråd (SDR). Dette er gjort i form av en hovedavtale. Formålet med samarbeidsavtalen er å utvikle et mangfoldig samisk kulturliv. Partene skal etablere retningslinjer, ansvar og forpliktelser for framtidige forhandlinger om samiske kunstneravtaler mellom Sametinget og samiske kunstnere. Hovedavtalen er bindende i en periode på åtte år av gangen og skal følges opp av årlige avtaler med konkrete tiltak. De budsjettmessige virkningene med oppfølging av avtalen vil tre i kraft i budsjettåret 2006.

Det ble også i 2005 satt av midler til innkjøp av kunst og duodji. I påvente av et kunstmuseum er innkjøpt kunst midlertidig lagret på Sámiid Vuorká Dávvirat. Dette er en uholdbar situasjon. Arbeidet med å få etablert et kunstmuseum må derfor prioriteres. Det er også i år delt ut arbeidsstipend, etableringsstipend, materialstipend og reise- og studiestipend. Sametinget har bedt statlige myndigheter å øke kvotene på stipend til samiske kunstnere.

Situasjonen for finansiering av samisk skjønnlitteratur har lenge vært i en meget vanskelig situasjon. Dette har resultert i at mange litteraturprosjekt må vente i flere år før de kan realiseres. Denne situasjonen er frustrerende for både forfattere, forlag, lesere og for hele det samiske samfunnet.

Sametinget arbeider nå med å få i stand en innkjøpsordning for skjønnlitteratur og en fast støtte

ordning for produksjon av faglitteratur. En realisering av disse tiltakene vil avhenge av om en får økte økonomiske bevilgninger til litteraturfeltet.

Det registreres en økning i antallet forlag som utgir samisk litteratur, læremidler og musikk, og ett nytt forlag oppnådde samisk forlagsstøtte i 2005. Avsetningen til samiske forlag har hatt en ubetydelig økning siden opprettelsen av ordningen i 1994, og økningen av antallet forlag har resultert i en betydelig nedgang i støtten til det enkelte forlag.

Samisk musikk har bidratt til å synliggjøre og løfte samisk kultur både i den samiske befolkningen og i verden for øvrig. Det er viktig å styrke og utvikle samisk musikkmiljø og å gi mulighet for å formidle samisk musikk. Avsetningen til musikk har vært på samme nivå over flere år, mens antall søknader har økt.

2.10.3 Kulturhus og idrett

Kulturhusene har vist seg å ha stor betydning som arena for bevaring og vitalisering av samisk språk og kultur. Sametinget har ikke mulighet til å utvikle eksisterende institusjoner og ordninger, eller å etablere nye tiltak med sikte på utvikling av samisk kunst og kultur, uten at de statlige rammebetingelser økes.

Det har pågått et arbeid sammen med fylkeskommunene for å realisere utbyggingsklare kulturhusprosjekter. Sametinget forventer at staten tar ansvar for utbyggingen av samiske kulturhus og at de økonomiske rammevilkårene er i forhold til behovene. Sametinget mener at Stortinget har ansvaret for at det bevilges nok penger gjennom statsbudsjettet til slike formål. Dette betyr at om nødvendig så må Stortinget årlig sette av midler til samiske formål. Investeringer til samiske kulturinstitusjoner er blitt utsatt fra år til år. Dette kan ikke samiske kultur leve med, og det må settes i verk et samisk kultursatsningsprogram. Sametinget har fremmet forslag om et eget kultursenterfond.

Samisk idrett er av stor betydning for fremme av samisk kultur. Gjennom aktiviteter knyttet til idrett vil man styrke identitet, språk og tilhørighet. Sametinget har over flere år arbeidet aktivt overfor de sentrale myndighetene for å styrke rammebetingelsene for samisk idrett, og i 2005 ble samisk idrett tildelt spillemidler. Tildelingen er på langt nær nok til å dekke opp for alle de behovene som er innenfor samisk idrett. Det er allikevel et viktig prinsipielt gjennombrudd som er oppnådd gjennom denne tildelingen. Sametinget og Finnmark fylkeskommune har samarbeidet om utredningen

«Samisk idrettsanlegg for lassokasting og rein kappkjøring». Rapport ble ferdigstilt i 2005 og Sametinget ønsker å få disse anleggene inn i spille middelordningen. Kirke- og kulturdepartementet vil vurdere å ta anlegg for samisk idrett med ved revisjon av ordningene i 2006.

Sametinget har i 2005 bidratt til arbeidet med å forberede samenes deltakelse i Arctic Winter Games i Alaska i 2006.

2.11 Bibliotek

For Sametinget er det et overordnet mål å gi hele den samiske befolkning et tilfredsstillende bibliotektilbud. I den sammenheng er det viktig å ansvarliggjøre de enkelte kommuner og bibliotek for å etablere likeverdige bibliotek tjenester til den samiske og norske befolkningen. Bedre samiske bibliotek tjenester vil samtidig bidra til økt kunnskap og informasjon om samer og samisk kultur til den øvrige befolkningen.

Etter flere års arbeid med å finne et biblioteksystem som har støtte for bruk av samiske tegn, har Sametingets bibliotek, Samisk spesialbibliotek, gått inn i BIBSYS. Dette biblioteksystemet samler katalogene til norske fag- og forskningsbibliotek, og forenkler brukerens tilgang til 112 biblioteksressurser. Dermed er Samisk spesialbiblioteks samling søkbar i samme katalog som andre institusjoner med materiale på samisk og om samiske forhold, for eksempel Sámi Állaskuvla og Universitetsbiblioteket i Tromsø. BIBSYS har også laget et samisk brukergrensesnitt til sin søketjeneste på nett.

Tilskuddordningen for å styrke det samiske bibliotektilbudet i landet er videreført. I 2005 var målgruppen skole- og folkebibliotek i Finnmark, Troms, Nordland og det sørsamiske området. Sametinget har prioritert bibliotek som ikke har eller som har lite samiskspråklig bibliotekmateriale fra før, og de som støtter de samiske tiltakene i prosjektet Gi rom for lesing.

Sametinget fikk i 2005 en ekstra bevilgning fra departementet til investering av ny bokbuss i sør samisk område. I statsbudsjettet for 2006 er det også lagt inn en bevilgning til investering av bokbuss. Dette er svært positivt, men det betyr også at driftsstøtten til de samiske bokbussene må bli mer forutsigbar, og at Sametinget får bevilget nok midler til dette. De samiske bokbussene er et sentralt virkemiddel i arbeidet med å styrke de samiske bibliotek tjenestene i områder med spredt bosetting og dårlig utviklede tjenestetilbud.

2.12 Samiske museer

De samiske museene er viktige institusjoner for å forvalte den samiske kulturarven til kommende generasjoner, og de er viktige bidragsyttere til utviklingen av moderne samiske samfunn. Sametinget tar ansvar for å være med på å utvikle de samiske samfunn, der de samiske museene er sentrale samfunnsinstitusjoner. Sametinget behandlet melding om samiske museer i februar 2005. Meldingen danner grunnlaget for det fremtidige strategiske museumspolitiske arbeidet i Sametinget.

Sametinget har i 2005 arbeidet med å følge opp intensjonene i museumsmeldingen. Førsteprioritet har vært arbeidet med museumsreformen. Reformen går i korthet ut på å slå sammen samiske museer til færre museumsenheter, med formål å styrke museene gjennom bedre utnyttelse av ressursene, samt opprette faglige museumsnettverk mellom konsoliderte enheter. Sametingets arbeid med museumsreformen bygger på en modell med fire samiske museumssiidaer.

Som en oppfølging av museumsreformen vil museet i Sørsamisk museumssiida, Saemien Sijte, fra 01.01.06 endre organisasjonsform fra museumsforening til stiftelse. En slik endring skal virke til at Saemien Sijte i større grad vil være et museum for hele den sørsamiske befolkningen.

I Finnmark er det to museumsenheter, Nordvestsamisk og Tana og Varanger museumssiida. Sametinget har i 2005 bevilget prosjektmidler til disse slik at de kan frigjøre ressurser til å arbeide med reformen. Målet er at disse to siidaene blir etablert i løpet av 2006.

Før museumsreformen kan gjennomføres i Nordre Nordland og Troms, må det ferdigstilles en delutredning for museene i dette området. Delutredningen vil innebære en gjennomgang av forholdene i Troms og Nordre Nordland med strategier for nettverksoppbygging og oppbygging av museumsvirksomheten i dette området. Utredningsarbeidet er påbegynt og vil slutføres i 2006.

Sametinget er med i et samarbeidsprosjekt med Åtjte svensk fjell- og samemuseum i Sverige og Siida-museet i Finland om prosjektet Recalling Ancestral Voices – Repatriation of Sámi Cultural Heritage. Prosjektet har som mål å kartlegge samisk gjenstandsmateriale som befinner seg på offentlige institusjoner i Norden og Europa, samt å legge materialet inn i en database. Prosjektet vil danne et viktig og nødvendig grunnlag for tilbakeføringsspørsmålet. Prosjektet er søkt finansiert gjennom EU-midler, og vil igangsettes når det er fullfinansiert. Sametinget bør løfte saken på et politisk nivå med fylkeskommunen.

Sør-Varanger kommune vedtok i 2003 at de ønsker Sør-Varanger museum inn under Sametingets forvaltning. Dette har Sametinget stilt seg positiv til. Finnmark fylkeskommune har gått i mot en slik overgang på bakgrunn av at fylkeskommunen mener museet ikke oppfyller kriteriene Sametinget har satt for samiske museer. På bakgrunn av dette har ABM-utvikling (Statens senter for arkiv, bibliotek og museum) foreslått en delt forvaltningsmodell mellom Sametinget og Kultur- og kirke departementet for Sør-Varanger museum. Dette forslaget kan Sametinget ikke stille seg bak, og har derfor bedt om en endelig avklaring fra departementet.

2.12.1 Samarbeidet med ABM-utvikling

Det er nødvendig at Sametinget tildeles økte rammebevilgninger til samiske museer for en god forvaltning og utvikling av de samiske museene. Sametinget har derfor i 2005 signalisert til både Kultur- og kirke departementet (KKD) og ABM utvikling (Statens senter for arkiv, bibliotek og museum), at kontakt og samarbeid må formaliseres og styrkes, blant annet for å øke forståelsen for de spesielle behovene som finnes i det samiske samfunnet. Sametinget har også signalisert at vi ønsker at ABM-utvikling skal inneha kompetanse om samisk kultur og historie. ABM-utvikling innehar også stor kompetanse innenfor arkiv, bibliotek og museum som Sametinget ønsker å dra nytte av.

2.12.2 Økonomiske oppfølging av de samiske museene

Det har i 2005 foregått et aktivt og målrettet arbeid for å konsolidere de samiske museene som en oppfølging av museumsreformen, jf. St.meld. nr. 22 (1999–2000). I budsjettet for 2006 er det til nå bevilget over 150 mill. kr til museer som et ledd i museumsreformen, av dette er det bare bevilget 2 mill. kr for å styrke det samiske museumsarbeidet. Dette til tross for at de samiske museene har et langt dårligere utgangspunkt enn de museene som så langt er blitt styrket gjennom reformen. Skal samisk historie og kultur bli dokumentert og for midlet på en nødvendig og god måte, er det avgjørende viktig at også de samiske museene kan delta i fornyingen av museums-Norge. Sametinget har ved flere anledninger i 2005 uttrykt bekymring for den dårlige økonomiske oppfølgingen de samiske museene har fått fra sentrale myndigheter gjennom museumsreformen.

2.12.3 Samisk tusenårssted

Sametinget har arbeidet for å få sentrale myndigheter til å finansiere utbygging av Østsamisk museum over statsbudsjettet 2006. Det er gjennomført arkitektkonkurranse og anbudsrunder, etter en betydelig reduksjon av arealet. Det viser seg likevel at kostnadene vil overskride rammene. Utbygging av Østsamisk museum er derfor utelatt i statsbudsjettet for 2006, noe som er sterkt beklagelig. Sametinget har arbeidet for at det skal bevilges midler for 2006 slik at byggearbeidet raskt kommer i gang og at rammene for prosjektet økes i henhold til Statsbyggs beregninger.

2.13 Kulturminneforvaltningen

Sametinget benytter mye ressurser til å forvalte kulturminner der Sametinget er delegert myndighet etter kulturminneloven. Sametinget har ansvar for et stort geografisk område som strekker seg over 6 fylkeskommuner.

Sametinget har i 2005 forsøkt å sette fokus på kulturminnepolitikken. Den 25. februar 2005 ble St.meld. nr. 16 (2004–2005) Leve med kulturminner lagt fram av regjeringen. Sametinget har siden november 2004 hatt god dialog med Miljøverndepartementet (MD) om stortingsmeldingen. Sametinget mener at samiske kulturminnevernsperspektiver til en viss grad har blitt integrert i meldingen. Sametinget mener likevel at Stortinget i sin behandling burde ha framsatt mer forpliktende tiltak som også omfatter samiske kulturminner og kulturmiljøer i satsingsområdet for kystkultur. I tillegg burde både rettighetshavere og brukere av kulturminner ha blitt inkludert i meldingens omtale av eiere av kulturminner. Samisk bygningsvern er et eget satsingsområde i den nye stortingsmeldingen. Miljøverndepartementet skal ta initiativ til at det blir utarbeidet en plan for den videre oppfølgingen av Sametingets prosjekt om samisk bygningsarv. Sametinget har hatt fokus på samisk bygningsvern, men ser også den store kulturelle betydningen av å bevare sjøsamiske fartøyer.

Miljøverndepartementet forlenget i slutten av 2004 den gjeldende forvaltningsordningen hvor Sametinget er delegert myndighet etter kulturminneloven. Forvaltningsordningen som Sametinget formelt har per i dag er midlertidig. Det ble besluttet å opprette en arbeidsgruppe som skal utrede framtidig organisering og myndighetsfordeling innenfor samisk kulturminneforvaltning. I gruppa deltar Sametinget med to representanter, mens MD, Kommunal- og regionaldepartementet (KRD)

og Riksantikvaren (RA) deltar med hver sin representant. Arbeidsgruppen har påbegynt sitt arbeid og har drøftet tre ulike alternativer til forvaltningsmodeller. Utredningen skal ferdigstilles i første kvartal 2006.

Bergkunst er en kulturminnetype som vises stor oppmerksomhet fra mange. Bergkunst er et felt innenfor kulturminnevernet som i store deler av verden aktivt knyttes til urfolk. I Norden er det imidlertid framdeles en stor utfordring i både å skape og å få forståelse for at samene skal ha en selvsagt plass i bergkunstforvaltningen. Den største majoriteten av bergkunstfelt inneholder alle motiver som også kan tolkes inn i en samisk kontekst. Sametinget ser det derfor som en selvfølge å delta i det nordiske samarbeidet om bergkunst, og i den forbindelse skape forståelse for at bergkunsten er en naturlig og viktig del av den samiske forhistorien.

Sametinget har fått til gode dialoger med fylkeskommunene i det samiske området gjennom de inngåtte samarbeidsavtalene. Sametinget ønsker et nærmere formalisert samarbeid med de berørte fylkeskommunene og museene hva gjelder spesielt tilrettelegging, skjøtsel og formidling av bergkunst. Bergkunst er et viktig felt innenfor kulturminneforvaltningen, og Sametinget ønsker derfor å være en likeverdig part i dette arbeidet, til tross for knappe økonomiske ressurser.

2.14 Næring

Sametinget er aktivt innenfor en rekke næringsområder i det samiske samfunn. Målet er å skape sterke og levedyktige samiske samfunn. Gjennom arbeidet i 2005 har Sametinget arbeidet for at samiske næringer skal få bedret sine rammevilkår. Sametinget næringspolitikk vektlegger tilrettelegging for småskalavirksomhet. De samiske områdene er preget av små bedrifter med lav egenkapital. Husholdet som økonomisk produksjonsvirksomhet, er fortsatt levende i de samiske områdene. Mangel på risikovillig kapital er en av de store utfordringene i små samiske lokalsamfunn. Gjennom bruken av Samisk utviklingsfond ønsker Sametinget å oppnå målsettingen om robuste og levedyktige samiske samfunn, og Sametinget opplever stadig gode tilbakemeldinger på hvordan kommunene opplever å være innlemmet i Samisk utviklingsfonds virkeområde. Sametingets næringspolitiske tilnærming har gjort at pågangen fra de samiske kommunene for innlemmelse i området har vært stor. Sametinget vedtok i september 2004 å utvide Samisk utviklingsfond sitt vir

keområde betraktelig. Som en konsekvens av utvidelsen har antall søknader til Samisk utviklingsfond økt betraktelig sammenlignet med 2004. Det er derfor viktig at Sametinget gis de økonomiske forutsetningene for å kunne imøtekomme de store næringsmessige utfordringene som utvidelsen har ført til.

Rettigheter i forbindelse med svangerskap, fødsel og omsorg for små barn for arbeidstakere og for selvstendig næringsdrivende er svært forskjellige. Dagens velferdsordninger for kvinnelige næringsdrivende er svært dårlige. Målet må være at alle kvinner som ønsker å etablere seg som selvstendig næringsdrivende får like gode trykdeordninger som arbeidstakere. Disse velferdsordningene er svært sentrale for kvinner og må være på plass dersom kvinner skal ha mulighet til å delta i næringslivet på lik linje med menn. Sametinget har gitt uttrykk for sin bekymring i forhold til dette i høringsuttalelse til Barne- og familiedepartementets vurdering av velferdsordninger for kvinner.

2.14.1 Jordbruk

Utvidelse av Samisk utviklingsfonds geografiske virkeområde har ført til en betydelig økning av tiltak innenfor jordbruket. Flere utbyggere ser fordelene med å starte samdrift. Det gir blant annet lavere byggekostnader og medlemmene i samdrifter får mer fritid og ferieavløsning. For øvrig er det en avventende holdning blant bønder når det gjelder byggesaker. Det gir utslag i at mange tilskudd trekkes tilbake som følge av at gårdbrukerne ikke realiserer byggeplanene sine. Jf. St.meld. nr. 55 (2000–2001) punkt 14.5.3.

Konsekvensene av WTO-avtalen er ikke klare, og det kan være en avgjørende grunn til at flere venter med å bygge ut. Sametinget har bedt landbruksministeren om å ta særlige hensyn til jordbruk i samiske områder i forbindelse med WTO-forhandlingene. Internasjonale og nasjonale avtaler forplikter den norske stat til å sørge for at avtalen ikke fører til negative konsekvenser for jordbruk i samiske områder. I den sammenheng har Sametinget lansert tanken om å etablere en urfolkssone blant annet for å sikre en sterkere lokal råderett over naturressursene.

Den sentrale landbrukspolitikken har ført til at mange gårdbrukere har avviklet sine bruk og solgt sine melkekvoter. Siden 1997 er for eksempel 15 % av melkekvoten i Finnmark solgt. Samme tendens er det i andre samiske områder. Det er ulike årsaker til denne nedgangen, men rammebetingelsene for å drive jordbruk har blitt forverret de siste årene. Den store nedgangen i melkekvoten i

samiske områder har negative konsekvenser for melkeproduksjonen. Dette skaper store problemer for rekruttering til jordbruket, spesielt gjelder det for unge. Utfordringen er å få myndighetene til å tilføre økte melkekvoter til samiske områder. Det gjelder å gjøre nytte av de kvoter der bruk er lagt ned (sovende kvoter), men der kvoten ikke er solgt til andre. Eksisterende bruk i samiske områder må også få tilført økte melkekvoter – det gjelder spesielt mindre bruk som driver jordbruk i kombinasjon med andre næringer eller yrker. Ytterligere reduksjon av melkekvoter vil kunne undergrave samisk jordbruk.

Sametingets deltakelse i jordbruksforhandlingene i 2005 skjedde når forhandlingene på det nær meste var avsluttet. Rammene for avtalen og jordbrukspolitikken var allerede fastlagt på dette tidspunktet slik at Sametingets mulighet til å ha en reell påvirkning har vært fraværende. Sametinget har derfor påpekt at Sametinget må trekkes inn i forhandlingen på et mye tidligere tidspunkt, jf. St.meld. nr. 55 (2000–2001) punkt 14.5.3.

2.14.2 Fiske

Sametinget ønsker at de marine ressursene forvaltes i et langsiktig og økologisk bærekraftig perspektiv. Sametinget har gått inn for å regulere fiske etter kysttorsk ettersom Det Internasjonale Havforskningsrådet (ICES) ikke har tilrådd fiske på kysttorskbestanden. Sametinget er med i en arbeidsgruppe for å finne fram til en forvaltningsstrategi i oppbyggingen av bestanden samtidig som det tas nødvendig hensyn til fiskernes som skal livnære seg av kysttorskbestanden i denne perioden.

Sametinget ble under plenum i september 2004 invitert av daværende fiskeriminister Ludvigsen til å delta i referansegruppe angående utarbeidelse av St.meld. nr. 19 (2004–2005) Marin næringsutvikling. Sametinget ble ikke hørt i mange av sine viktige forslag, og Fiskeri- og kystdepartementet valgte å oversende meldingen direkte til Stortingets næringskomité uten ordinær høringsrunde. Fiske som næring er sterkt truet gjennom at befolkningen langt på vei er fratatt retten til å fiske. Den fremlagte meldingen tar ikke hensyn til dette selv om en rekke konvensjoner fastslår urfolks rett til å drive fiske. Sametinget har i 2005 jobbet for at det avsettes en egen distriktskvote til de nærings svake områdene, dette er i tråd med Stortingets vedtak fra 1988.

Invasjonen av kongekrabben har hatt store negative konsekvenser for fiskerne i samiske kyst og fjordområder. Verst er situasjonen for de minste

båtene i fjordområdene som har få eller ingen muligheter til å dra til andre områder for å fiske og dermed står i fare for ikke å kvalifisere seg til krab bekvote fordi kravene til dette fisket er for høye. Sametinget har derfor jobbet en del med denne problematikken, og etter påtrykk fra Sametinget tillot Fiskeri- og kystdepartementet båter under 7 meter i Gruppe I og under 6 meter i Gruppe II, å delta i kongekrabbefisket i 2005. Departementet fulgte også opp Sametingets forslag om å nedsette et utvalg som skal gjennomgå dagens forvaltning av kongekrabbe, samt foreslå framtidig forvaltningsordninger.

Sametinget har i 2005 gitt støtte til to lokale fjordprosjekter, ett i Porsanger og ett i Tanafjorden, som har hatt som mål å øke felling av sel. Dette resulterte blant annet til at årets kvote for steinkobbe i Finnmark for første gang ble fangstet.

Miljøverndepartementet har oppnevnt en faggruppe i forbindelse med arbeidet med en helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet-Lofoten. Sametinget er sterkt kritisk til at man i forvaltningsplanen behandler Barentshavet og kyst- og fjordområdene hver for seg, da fiskene i Barentshavet er vandrende bestander som har sine gyte- og næringsvandringene inn ved kysten og i fjordene. Sametinget vil også understreke viktigheten av at lokal og tradisjonell kunnskap utnyttes i en målrettet forskning og i et helhetlig økosystem. Spesielt må forskning om kongekrabbens invasjon i fjordområdene prioriteres sterkere.

2.14.3 Reindrift

Sametinget kommer årlig med innspill til reindriftsforhandlingene og opplever gang på gang at disse ikke blir tatt hensyn til. I behandlingen av reindriftsavtalen for 2005/2006 har Sametinget påpekt at skattemessige forhold ved utvikling slår forskjellig ut for de ulike primærnæringene. I tillegg opplever reindriften en stadig økning i driftsutgifter knyttet på avgiftene til de mest sentrale driftsmidlene. Andre primærnæringer har avgiftsfordeler ved investering og bruk av driftsmidlene i næringen. Sametinget vil påpeke at samisk reindrift står i en særstilling i forhold til samisk kultur og næringsliv. Sametinget krever derfor at samisk reindrift minimum får de samme avgifts- og skatteordninger som andre primærnæringer har i dag. Landbruks- og matdepartementet har det overordnede ansvaret for forvaltningen av primærnæringene, og Sametinget har anbefalt myndighetene til å rette opp slike skjevheter.

Sametinget mener revidert reindriftslov må ligge til grunn for reinnstillingen i Finnmark. Det er viktig å tilpasse reinntallet i forhold til beitegrunnlaget. Norske myndigheter har en plikt til å sikre ressursgrunnlaget for næringa. Myndighetene vil ikke bli å jour med reinntalltilpasningen så lenge ressursgrunnlaget stadig innskrenkes.

2.14.4 Duodji

Sametinget har i samarbeid med duodjiorganisasjonene i 2005 utarbeidet en hovedavtale for duodjinæringen. I henhold til hovedavtalen for duodjinæringen er det inngått en næringsavtale for duodji for 2006. Avtalen betyr at duodjiutøverne nå har fått en ordening som gir muligheter for videre utvikling av den enkeltes virksomhet. Samtidig vil avtalen også bidra til å ivareta duodjitradisjonene og skape arbeidsplasser for unge duodjietablere.

I forbindelse med etablering av næringsavtale for duodji, er det opprettet et eget fagutvalg for duodji som har som oppgave å godkjenne duodjiutøvere som ønsker å registrere seg i duodjiregisteret. Det er i 2005 også satt i gang et arbeid for å kartlegge duodjinæringens økonomiske situasjon. Sametinget er medlem i det økonomiske utvalget og har sekretariatsfunksjon for de to utvalgene.

Situasjonen i duodjinæringen i rekrutteringsammenheng, har vært et område som Sametinget har jobbet mye med. I 2004 igangsatte Sametinget et 2-årig prøveprosjekt i samarbeid med fylkeskommunene i Troms og Finnmark i forbindelse med utviklingsprogrammet for duodji. Målet med prosjektet er å sikre rekruttering til fagopplæring i duodji.

Opplæringskontoret i reindrift og duodji i Varangerbotn har ansvaret for administrering av ordningen. I 2005 har det vært 11 løpende kontrakter i duodji. Duodjinæringens økonomiske situasjon har gjort at Sametinget har sett at det er et spesielt behov for tiltak for å sikre rekrutteringen. Målet er at duodjilærlingeordningen skal komme inn under de ordinære lærlingordningene.

Det er viktig å bedre rammebetingelsene for duodjiutøverne. I forbindelse med utviklingsprogrammet for duodji har Sametinget i samarbeid med duodjinæringen fått utarbeidet en rapport hvor det er gjort vurderinger om fritak fra moms for duodjiutøverne kan bidra til at duodjinæringen blir mer lønnsom. Rapporten slår fast at fritak er et effektivt virkemiddel for å bedre lønnsomheten i duodjinæringen. Sametinget har innledet en dialog med statssekretæren for samiske saker om mulig oppfølging av tiltak.

2.14.5 Samisk reiseliv

I turistnæringen er det økende etterspørsel etter opplevelsprodukt basert på samiske levemåter. En rekke aktører har basert sin virksomhet på produksjon av samisk kunst og samiske ytringsformer. Denne utviklingen har ført til at slike virksomheter bidrar til arbeidsplasser og samtidig sikrer bosetting i samiske områder. Endringen fra produksjon av varer til produksjon av opplevelser, aktiviteter og informasjon er en trend som er kommet det samiske samfunnet til gode. Potensialet for ytterligere produksjon av slike produkter er stort. Sametinget ser at det er viktig at formidling av samisk leveste og produkter gjøres på en ekte og troverdig måte og at denne satsningen er i samsvar med samiske interesser, normer og skikker.

I 2005 har Sametinget prioritert kompetanseheving og nettverksbygging innen kultur- og naturbasert turisme. Oppbygging av infrastruktur for vin- og turisme er et annet prioritert område i reiselivs satsningen der tilrettelegging av scooter-, ski- og turløyper og tettere samarbeid mellom utvalgte fjellstuer er sentrale tiltak. Sametinget har i 2005 vært spesielt opptatt av reiselivssatsingen i alle samiske områder. Som et ledd i dette arbeidet har Sametinget i 2005 gått inn i samarbeid med Innovasjon Norge og andre aktører i Finnmark for gjøre noe med reiselivssatsingen i Indre Finnmark.

2.14.6 Næringskombinasjoner

Sametinget har siden 1991 hatt en driftsstøtteordning til næringskombinasjoner. En stor del av næringskombinasjonsstøtten har i år gått til kombinasjonene duodji og reindrift, hvorav størsteparten har reindrift som hovednæring. Det er få som har utmark som tilleggsnæring av de som har fått driftsstøtte. Utmarksressursene kan nyttes på en bedre måte og utfordringen er å skape en utmarksnæring som kan drives i kombinasjon med andre næringer. Bedre organisering av transport, mottak og salg av utmarksprodukter er sentrale innsatsområder i den sammenheng. Potensialet innen utmarksnæringer ligger også innen oppføring av villfisk og kombinasjonen natur- og kultur basert reiseliv og utmarksnæringer.

Innlandsfiskeprosjektet er avsluttet, og målet med prosjektet er å skape en lønnsom innlandsfiske næring og å opprettholde kvaliteten på fisk. Det er fortsatt behov for å fortsette uttak for å opprett

holde kvalitet på fisken. Det synes at prosjektet har hatt en positiv effekt. Et mottak for matfisk er opprettet i Kautokeino.

Den nye regjeringen skal sette i gang et verdi skapningsprogram for næringskombinasjoner i samiske strøk. Et slikt tiltak vil være i tråd med Sametingets satsning på næringslivet i samiske områder. Sametinget har bedt regjeringen om at Sametinget skal tas med i arbeidet med verdiskapningsprogrammet.

2.15 Motorferdsel i utmark

Samiske lokalsamfunn utmerker seg ved en territoriell tilknytning som ikke er begrenset til den faste bebyggelsen og andre kulturskapt anlegg og innretninger. Aktiv bruk og høsting av utmarksressurser står sentralt i den samiske kulturutøvelse og leveste, og er fortsatt en viktig næringskilde for mange. Bruken av utmark berører også samisk turistnæring i tilfeller hvor motorferdsel er en del av de nødvendige redskapene for å tilby gode opplevelser. Sametinget har i 2005 vært opptatt av denne problemstillingen. Sametingets prinsipielle holdning er at motorferdsel i utmark må reguleres. Sametinget ønsker en endring i motorferdselsloven slik at den tar hensyn til samiske næringsressurser.

Miljøverndepartementet har initiert et arbeid med motorferdselloven gjennom et arbeidsutvalg ved navn Motorferdsel og samfunn. Gruppens mandat er å vurdere utfordringer knyttet til motorferdselloven, og Sametinget er involvert i dette arbeidet som skal avsluttes sommeren 2006.

2.16 Avslutning

Sametinget ønsker gjennom partnerskap på alle nivåer å utvikle verdier som likeverd, likestilling, solidaritet og fredelig sameksistens mellom folk og folkegrupper. Sametinget har lagt stor vekt på forsoning, samarbeid og å utvikling av partnerskap med landets myndigheter. Avtalen om konsultasjoner mellom Sametinget og statsmyndighetene må følges opp og utvikles i et gjensidig samarbeid. Dette også med sikte på forhandlinger på utvalgte samfunnsområder, som for eksempel Sametingets budsjett.

3 Regjeringens arbeid med samepolitiske saker og oppfølging av saker i Sametingets årsmelding

3.1 Konsultasjoner

Det vises til kap. 2.3 i Sametingets årsmelding.

ILO-konvensjon nr. 169 Om urfolk og stamme folk i selvstendige stater fastsetter at regjeringen har en plikt til å konsultere med samene i saker som kan få direkte betydning for dem. Avtale om nærmere prosedyrer for konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget i slike saker ble inngått 11. mai 2005. Prosedyrene ble fastsatt ved kgl.res. 1. juli 2005. Omtale av konsultasjonsavtalen er gitt i St.meld. nr. 44 (2004–2005) Om Sametingets virksomhet i 2004, kap. 3.1.

Siden inngåelsen av avtalen om konsultasjonsprosedyrer er det blitt avholdt konsultasjoner med Sametinget i en rekke saker. Miljøverndepartementet og Sametinget arbeider nå også for å fastsette nærmere retningslinjer for konsultasjoner i saker om utarbeidelse av verneplaner, innenfor rammene av den generelle konsultasjonsavtalen.

Regjeringen legger også opp til å konsultere direkte med reindriftsnæringen i saker som direkte berører reindriften. I forbindelse med arbeidet med ny reindriftslov har Landbruks- og matdepartementet konsultert samtidig med Sametinget og Norske Reindriftsamers Landsforbund.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har i samråd med øvrige departementer utarbeidet en veileder for statlige myndigheters konsultasjoner med Sametinget og eventuelle øvrige samiske interesser. Veilederen finnes på Arbeids- og inkluderingsdepartementets nettsider (<http://odin.dep.no/aid/norsk/tema/same/p30009062/bn.html>).

3.2 Utredning om Sametingets formelle stilling og budsjettprosedyrer

Sametinget er en spesiell virksomhet i norsk forvaltning og politikk. Sametinget er ingen ordinær statsetat, og heller ikke et underliggende organ i forhold til regjeringen. Den enkelte statsråd er ikke ansvarlig for Sametingets politiske virksomhet

eller for de politiske vedtakene Sametinget gjør på de ulike politikkområder. Den enkelte statsråd har imidlertid et konstitusjonelt ansvar for oppfølging av bevilgninger gitt over sitt departements budsjett. Som forvaltningsorgan følger Sametinget forvaltningsloven, offentlighetsloven og økonomi bestemmelsene i staten.

Sametinget skal ha stor frihet som folkevalgt organ. Sametinget har derfor overtatt forvaltningen av en rekke tilskuddsordninger og er gitt myndighet bl.a. gjennom same-loven og opplæringsloven. Det har videre vært fokus på å få til en tilknytningsform som passer for et organ som Sametinget. Tinget fikk i 1999 unntak fra bevilgningsreglementets § 4 (§ 3 i dagens reglement) om bruttobudsjettering og får i dag bevilgningen fra departementene over 50-poster. Sametinget gis på den måten særlig selvstendig ansvar og frihet med hensyn til ressursdisponeringen.

Under arbeidet med konsultasjonsavtalen ble det enighet om at det er nødvendig å se på prosedyrene i forbindelse med utarbeidelsen av Sametingets budsjett som en egen sak, fordi prosedyrer i forbindelse med budsjettarbeid reiser en rekke særskilte spørsmål og problemstillinger.

Kommunal- og regionaldepartementet og Sametinget nedsatte i 2004 en arbeidsgruppe som skulle se nærmere på internkontroll, tilsyn og revisjon/eksternkontroll i/overfor Sametinget. Arbeidsgruppen la fram sin rapport i april 2005. Rapporten er omtalt i St.meld. nr. 44 (2004–2005) Om Sametingets virksomhet i 2004, kap. 3.2. I rapporten har arbeidsgruppen avslutningsvis tatt opp spørsmålet om en mer selvstendig stilling for Sametinget, og viser til at det i dag er en spenning mellom Sametingets rolle som statsorgan/forvaltningsorgan og Sametinget som selvstendig folkevalgt organ. Konkret foreslår arbeidsgruppen at «en mulig løsning som bør utredes nærmere, er å etablere Sametinget som eget rettssubjekt, slik at Sametinget får en like uavhengig stilling, politisk og budsjettmessig, som kommuner». Sametinget behandlet rapporten i mai 2005, og ber i sitt vedtak om at spørsmålet blir utredet i konsultasjon med Sametinget.

På bakgrunn av ovennevnte problemstillinger er det oppnevnt en arbeidsgruppe som skal utarbeide en rapport om Sametingets formelle stilling og budsjettprosedyrer mellom regjeringen og Sametinget innenfor rammen av Regjeringens ordinære budsjettprosess. Arbeidsgruppen skal bestå av medlemmer fra Sametinget, Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Justisdepartementet.

På bakgrunn av arbeidsgruppens rapport og Sametingets behandling av rapporten vil departementet drøfte disse spørsmålene i den neste prinsipalmeldingen om samepolitikken.

3.3 Sametingsvalget

Det vises til Sametingets årsmelding kap. 2.2.

Sameloven § 2–4 ble endret 15. april 2005 slik at det fra sametingsvalget i 2005 ble valgt inn 4 nye utjevningsmandater i tillegg til Sametingets 39 ordinære mandater. Antall stemmer bak hvert mandat varierer stort mellom de største og minste valgkretsene. Innføringen av utjevningsmandater skal utjevne noe av denne forskjellen. Sametingets krav om at utjevningsmandatene skal tildeles det underrepresenterte kjønn, ble ikke imøtekommet. Det ble i forskrift til sametingsvalg 2005 fastsatt at Sametinget kan stille krav til forslagsstillere av valglistene om minst 40 % kjønnsfordeling på lister som stiller til valg. Sametinget fastsatte slik forskrift 15. desember 2004.

Det er tilfredsstillende at kjønnsfordelingen av valgte mandater til Sametinget og manntallsregisteret i samemantallet har utjevnet seg ved valget i 2005. Arbeids- og inkluderingsdepartementet deler Sametingets oppfatning om at det er behov for en større helhetlig gjennomgang av Sametingets valgordning. Kommunal- og regionaldepartementet har bidratt med kr 300 000 til Sametingets utredning som tar sikte på å se nærmere på alle sider av valget, – også valgoppgjøret, et eventuelt behov for endret valgkretsinnndeling og endret antall representanter fra de ulike valgkretsene. Utredningen skal danne grunnlag for eventuelle nye endringer i valgordningen før valget i 2009.

3.4 Finnmarksloven

Finnmarkslovens bestemmelser om Finnmarkseiendommen, med overtakelse av grunnarealene fra Statskog SF, trådte i kraft 1. juli 2006. Ved kgl. res. av 25. november 2005 ble det fastsatt overgangsregler om bl.a. styrets kompetanse i perioden fram til

overtakelsen. Styret i Finnmarkseiendommen ble konstituert 16. januar 2006. Kontrollkomiteen var på plass i løpet av februar.

Sametinget har utarbeidet midlertidige retningslinjer om vurderinger av samiske interesser ved endret bruk av utmark i samsvar med finnmarkslovens § 4. De midlertidige retningslinjene ble godkjent av Arbeids- og inkluderingsdepartementet i brev av 26. juni 2006.

Et sentralt element i den brede enigheten om finnmarksloven var det at det skal opprettes en kommisjon som skal kartlegge kollektive og private bruks- og eierrettigheter som same og andre har opparbeidet seg i Finnmark. Det skal også etableres en særdomstol for å pådømme tvister som kan oppstå i kjølvannet av kartleggingen. Justisdepartementet arbeider med sikte på at kommisjonen skal være opprettet til 1. januar 2007 og domstolen noen tid senere. Utkast til forskrifter for kommisjonen og domstolen ble sendt på høring 26. juni 2006.

Miljøverndepartementet har ansvaret for å utarbeide forskrifter om en lokal og rettighetsbasert forvaltning av fiskeressursene i Tana- og Neiden vassdragene. Arbeidet igangsettes i løpet av høsten 2006. Sametinget konsulteres om saken.

Det er oppnevnt et utvalg som skal utrede same og andres rett til å fiske utenfor Finnmark, jf. Stortingets anmodningsvedtak 6. juni 2005 i forbindelse med behandlingen av finnmarksloven. Det har vært avholdt konsultasjoner mellom Fiskeri- og kystdepartementet og Sametinget om utvalgets mandat (se omtale under kap. 3.13).

3.5 Nordisk samekonvensjon

Ønsket om en nordisk samekonvensjon ble først fremmet av de samiske hovedorganisasjonene i Finland, Norge og Sverige under Nordisk Samekonferanse i 1986. Dette ble senere fulgt opp i Nordisk Samekonferanse i 1992, med tilslutning av russiske same. Myndighetenes initiativ til å starte arbeidet med en nordisk samekonvensjon daterer seg til februar 1995. Da ble det under Nordisk Råds 46. sesjon i Reykjavik avholdt et møte med ansvarlige ministre for samiske saker i Finland, Sverige og Norge.

Innenfor rammen av det nordiske samarbeidet om samiske saker ble initiativet videreført. I 2002 oppnevnte ministrene for samesaker og sametingspresidentene i Finland, Norge og Sverige en ekspertgruppe til å utarbeide et utkast til en nordisk samekonvensjon. Ekspertgruppen overleverte sin innstilling til oppdragsgiverne ved det årlige fellesmøtet mellom sameministrene og

sametingspresidentene i november 2005 i Helsing fors. Innstillingen foreslår en konvensjonstekst med 51 artikler fordelt på syv kapitler. Konvensjonsutkastet tar utgangspunkt i at samene er urfolk i Finland, Sverige og Norge og utkastet er utarbeidet på bakgrunn av de folkerettslige instrumentene som de tre landene er bundet av. En nordisk samekonvensjon foreslås å ha som målsetting å lette samhandlingen mellom samer på tvers av landegrensene.

Konvensjonsutkastet ble sendt på samtidig høring i de tre landene i begynnelsen av 2006. Det er også arrangert lokale informasjonsmøter i det samiske bosettingsområdet på norsk side. Høringsuttalelsene vil bli presentert for sameministrene og sametingspresidentene på det årlige møtet for sameministrene og sametingspresidentene høsten 2006, og det legges opp til at den videre behandling av saken skal drøftes i dette møtet.

3.6 Likestilling

Barne- og likestillingsdepartementet anser det som viktig og interessant at resultatet i valget til Sametinget i 2005 ga et så kjønnsbalansert resultat, og at Sametinget vil fortsette å prioritere arbeidet med likestilling i forhold til valg og representasjon. Det er imidlertid like viktig at Sametinget følger opp pålegget i Lov om likestilling om aktivitetsplikten, jf. likestillingslovens § 1 a:

Offentlige myndigheter skal arbeide aktivt, målrettet og planmessig for likestilling mellom kjønnene på alle samfunnsområder.

Arbeidsgiver skal arbeide aktivt, målrettet og planmessig for likestilling mellom kjønnene innenfor sin virksomhet. Arbeidslivets organisasjoner har tilsvarende aktivitetsplikt innenfor sitt virkefelt.

Virksomheter som i lov er pålagt å utarbeide årsberetning, skal i årsberetningen redegjøre for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i virksomheten. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å forhindre forskjellsbehandling i strid med denne loven.

Sametinget er i denne henseende en offentlig myndighet og skal derfor arbeide for likestilling mellom kjønnene på alle samfunnsområder der Sametinget har virksomhet, ivareta likestillingspålegget som arbeidsgiver og rapportere i årsmeldingen om dette.

Departementet tar sikte på at man i løpet av 2006, der Norge har formannskapet i det nordiske

samarbeidet, får iverksatt tiltak som kan sikre bedre deltakelse for de nordiske urfolkene i det nordiske samarbeidet om kjønnslikestilling. For samenes del skal dette skje i nært samråd med sametingene i de nordiske land, eller de organer eller organisasjoner sametingene vil delegere oppgaven til. Det er store utfordringer i det samiske samfunnet når det gjelder likestilling mellom kjønnene, og det er viktig at dette arbeidet styres gjennom samenes folkevalgte organ i samråd med blant annet Barne- og likestillingsdepartementet.

3.7 Helse

I Sametingets årsmelding kapittel 2.6 *Helse* vises det bl.a. til at Sametinget har jobbet for at barne- og familievernreformen skal ta hensyn til samiske barn og unges språklige og kulturelle identitet.

Barne-, ungdoms- og familieetaten, region nord har et spesielt ansvar for å gi den samiske befolkningen et godt familie- og barnevernstilbud. Arbeidet med å integrere det samiske perspektivet inngår i regionens virksomhetsplaner. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet har bl.a. fått oversatt informasjonsmateriale om barn og unges rettigheter ved bruk av tvang ved barneverninstitusjoner til samisk.

Handlingsplanen Mangfold og likeverd utløp i 2005. Helse- og omsorgsdepartementet og Sametinget samarbeider om videreføringen av tiltakene i planen. Hovedprinsippene i planen danner grunnlaget for det videre arbeidet. Et hovedprinsipp i planen er knyttet til målet om likeverdige tjenester, og de spesielle utfordringer dette gir i tjenestene overfor den samiske befolkning. Det er etablert en sam arbeidsgruppe på administrativt nivå mellom Sametinget, Helse- og omsorgsdepartementet, Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Sosial og helsedirektoratet. En av gruppens oppgaver er å konkretisere videre oppfølging av tiltakene fra handlingsplanen. Som del av konsultasjonsordningen mellom regjeringen og Sametinget har Sametinget blitt konsultert ekstra i forbindelse med arbeidet med stortingsmeldingen om omsorgstjenesten og nasjonal helseplan.

Målet om likeverdighet og brukervedvirkning står sentralt i Opptrappingsplanen for psykisk helse. Det er under etablering et samisk kompetansesenter for voksne og et for barn og unge. Hovedutfordringen for det kliniske arbeidet er dels å bygge opp kompetanse på språk og kultur samt flerkulturell forståelse, dels å åpne virksomhet for forskningsaktivitet og utvikle et system for formidling av klinisk erfaring.

3.8 Barnehager, opplæring og forskning

3.8.1 Barnehager

Det vises til Sametingets årsmelding kap. 2.8.1.

Sametinget tildeles midler til tilskudd til samiske barnehager, til språkopplæring og til informasjon-, utviklings- og veiledningsarbeid i samiske barnehager og barnehager med samiske barn. I 2005 ble 47 barnehager (915 barn) tildelt særskilt tilskudd til samiske barnehager. 18 barnehager (25 barn) fikk samisk språkopplæring i barnehagen, mens 4 barnehager fikk tildelt prosjektmidler.

Ny lov om barnehager (lov av 17. juni 2005) trådte i kraft 1. januar 2006. I § 2 fjerde ledd om barnehagens innhold heter det at *Barnehagen skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn, herunder samiske barns språk og kultur.*

Kommunens ansvar er presisert i lovens § 8 tredje ledd: *Kommunen har ansvaret for at barnehagetilbudet til samiske barn i samiske distrikt bygger på samisk språk og kultur. I øvrige kommuner skal forholdene legges til rette for at samiske barn kan sikre og utvikle sitt språk og sin kultur.*

Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver ble fastsatt 1. mars 2006 og trådte i kraft 1. august 2006. Det samiske perspektivet er en integrert del av rammeplanen. Sametinget har for øvrig deltatt i en arbeidsgruppe som kom med forslag til revidert rammeplan for barnehagen. Sametinget utarbeider våren 2006 veiledningsmaterieill til rammeplanen.

Både ny lov om barnehager og rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, er under oversetting til samisk.

Kunnskapsdepartementet skal i løpet av 2006 iverksette en kompetanseplan for barnehagesektoren. En viktig utfordring innenfor den samiske barnehagesektoren er barnehagepersonalets kunnskaper i samisk språk og kultur. God kompetanse er avgjørende forutsetninger for at barn i samiske barnehager skal få styrket og utviklet sitt språk og sin identitet. I departementets kompetanseplan for barnehagesektoren legges det opp til et nært samarbeid med Sametinget i utforming av strategier og tiltak.

Kunnskapsdepartementet har jevnlig møter med Sametinget på administrativt plan for å drøfte felles tiltak og utfordringer.

3.8.2 Grunnopplæringen

Det vises til Sametingets årsmelding kap. 2.8.2.

Kunnskapsdepartementet, Utdanningsdirektoratet og Sametinget har samarbeidet om utviklingen av Læreplanverket for Kunnskapsløftet Samisk. Læreplanarbeidet har direktoratet og Sametinget samarbeidet om, og Sametinget har fått overført midler fra direktoratet til dette arbeidet. Sametinget og departementet har hatt samarbeid om fag- og timefordeling for grunnopplæringen.

Fag- og timefordeling for elever som har samisk opplæring blir innarbeidet i det ordinære læreplanverket for Kunnskapsløftet for å gjøre det enklere for skoleeiere utenfor forvaltningsområdene og legge forholdene til rette for elever som har rett til opplæring i samisk.

Ved en endring i opplæringsloven er det åpnet for utvikling av likeverdige parallelle læreplaner for fag i videregående opplæring. Kunnskapsdepartementet er opptatt av at disse blir tatt i bruk ved flest mulig videregående skoler i de områdene der det er naturlig. Det er gjennomført konsultasjoner mellom Kunnskapsdepartementet og Sametinget om læreplanene for Kunnskapsløftet.

Det arbeides med en framtidig modell for eierskap og drift av de to samiske videregående skolen i Karasjok og Kautokeino. Spørsmålet vil bli omtalt i statsbudsjettet for 2007.

Fjernundervisning er en forutsetning for at samiske elever som bor utenfor forvaltningsområdene skal få sine rettigheter til språkopplæring oppfylt. På bakgrunn av de ulike prosjektene med fjernundervisning i samisk har Utdanningsdirektoratet fått i oppdrag å utvikle ordninger for fast drift av fjernundervisning for elever med rett til opplæring i samisk.

Språkmotiveringsprosjektet ved Elgå oppvekstsenter er finansiert av Sametinget fra skoleåret 2001/2002 og avsluttes våren 2006. Målsettingen med prosjektet har vært at barna skulle lære å snakke sørsamisk, og at de skal være så sterke i språket at de er i stand til å følge opplæring på sørsamisk. Undersøkelser viser at opplæringen ved oppvekstsenteret har ført til at barna i dag forstår sørsamisk dagligspråk, og at de til en viss grad kan delta i sørsamisk dagligtale. De gode resultatene henger blant annet sammen med at Elgå er et lite og trygt læringsmiljø, med 50 pst. samiske og 50 pst. ikke-samiske elever. Kunnskapsdepartementet v/Utdanningsdirektoratet har sammen med Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet tildelt midler for at prosjektet skal videreføres skoleåret 2006/2007.

Det er innledet samarbeid mellom Kunnskapsdepartementet og svenske skolemyndigheter for å se på muligheter for grunnskoleopplæring over landegrensene, spesielt i sørsamiske områder.

3.8.3 Høyere utdanning

Kommunal- og forvaltningskomiteens flertall påpeker at det er positivt at et nytt vitenskapsbygg nå vil bli oppført i Kautokeino, og at det lenge har vært et ønske om å samlokalisere flere sentrale samiske institusjoner og slik kunne etablere et samlet kompetansesenter i et større miljø (Innst.S.nr. 92 (2005–2006)). Over statsbudsjettet for 2006 har regjeringen tildelt en startbevilgning på 10 mill. kr til et nytt vitenskapsbygg. Midlene er tildelt over Fornyings- og administrasjonsdepartementets budsjett.

For at Samisk Høyskole eventuelt skal kunne utvikle seg til en vitenskapelig høyskole må institusjonen akkrediteres ifølge universitets- og høyskolelovens regler om akkreditering til vitenskapelig høyskole.

3.8.4 Samisk forskning og statistikk

Det vises til Sametingets årsmelding kap. 2.8.4.

Forskningsrådet utøver forskningspolitikk og -forvaltning på vegne av statens myndigheter. Dette gjelder også for samisk forskning. Viktige rammebetingelser er gitt i Grunnlovens §110a, ILO-konvensjon nr. 169, særlig artikkelene 6 og 7, og avtalen om konsultasjoner med Sametinget. Norges Forskningsråds «Program for samisk forskning» (2001–2005) hadde 8,2 mill. kr til disposisjon i 2005. Programmet ble oppsummert på en konferanse i Tromsø i februar 2006 blant annet på grunnlag av programstyrets egnevaluering av programmet.

I tillegg har Helse- og omsorgsdepartementet finansiert etableringen av Senter for samisk helseforskning tilknyttet Universitetet i Tromsø, med administrativ forankring i Karasjøk. Senterets forskning er rettet inn mot forhold knyttet til helse, sykdom og levekår i den samiske befolkning. Senteret fikk i 2006 tildelt 4,6 mill. kr over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett.

Forskningsrådet har etablert kontakt og dialog med Sametinget om hvilken profil og form programmet skal ha i årene fremover. Også samiske fag- og forskningsmiljøer er kontaktet og invitert til å komme med innspill. Regjeringen har understreket at Forskningsrådet ikke må begrense forskning av samiske problemstillinger til kun den særskilte samiske programsatsningen. Forskningsrådet er pliktig til å vurdere om samiske problemstillinger er relevante å forske på, og finansiere, innenfor rammene av Forskningsrådets andre satsninger og programmer.

Norges forskningsråd vil i samarbeid med Sametinget sette i gang en utredning som skal vur-

dere etablering av et felles samisk forskningsutvalg for Norge, Sverige og Finland, jf. St.meld. nr. 20 (2004–2005) Vilje til forskning (se Innst. S.nr. 92 (2005–2006) og St.meld. nr. 44 (2004–2005)). Et felles samisk forskningsutvalg vil kunne legge strategier for samisk forskning og bidra til bedre ressursutnyttelse gjennom at forskningsaktivitetene i de nordiske landene koordineres. Behov for etablering av et eget samisk etikkutvalg skal også vurderes i denne sammenheng.

Kommunal- og regionaldepartementet har i årene 2003–2005 tildelt til sammen 2,850 mill. kr til Sametingets utviklingsarbeid med sikte på å samle og systematisere samiskrelaterte data for statistikk- og forskningsformål. Utviklingsarbeidet skjer i samarbeid med Nordisk samisk institutt og Statistisk Sentralbyrå. Det er gitt ut en samisk statistisk årbok i begynnelsen av 2006. Forskningsrådet har i gang et forskningsprogram (KUNSTI) – hvor ett av målene er å få fram språkteknologiske ressurser og verktøy – ikke bare for talt og skrevet norsk, men også for samisk. Målsettingen er at forskere skal ha elektroniske verktøy med tilgang til nødvendige data på en effektiv måte og på et IT-teknologisk språk som også ivaretar samisk.

3.9 Kultur, språk, medier og idrett

Det vises til Sametingets årsmelding kap. 2.7 og kap. 2.10–2.12.

Kultur- og kirke departementet og Sametinget har også i 2005 hatt regelmessige kontaktmøter på administrativt nivå for å sikre en god dialog.

3.9.1 Samisk kultur

Forvaltningsansvaret for en rekke kulturinstitusjoner og -tiltak ble overført til Sametinget fra 2002. Sametinget har forvaltningsansvaret for blant annet Samisk spesialbibliotek, mobil bibliotektjeneste, samiske kunstnerstipend, utstillingsvederlag til samiske kunstnere, stedsnavntjenesten og oppfølging av samisk språkløp, samiske museer, samisk arkiv, samiske musikkfestivaler og Beavivás Sámi Teáhter. I Innst.S. nr. 92 (2005–2006) til St.meld. nr. 44 (2004–2005) *Om Sametingets virksomhet i 2004* går Kommunal- og forvaltningskomiteen inn for en omfattende satsing på kultur og at bevilgningene må økes. Spesielt mener komiteen det er viktig at bevilgningene til samiske kulturinstitusjoner er tilstrekkelige slik at disse kan utbygges og vedlikeholdes.

Sametinget forvalter en rammebevilgning til kulturformål, og det er opp til Sametinget å priori

tere innenfor denne rammen. I 2006 er det som et ledd i arbeidet med museumsreformen gitt en økning på 1 mill. kr til arbeidet med konsolidering av de samiske museene. I tillegg er det gitt en generell økning på 7 mill. kr til samiske kulturtiltak. Videre er det overført 3 mill. kr fra Kommunal og regionaldepartementets budsjett til investeringer i samiske bokbusser, slik at både drifts- og investeringsmidler til samisk mobil bibliotektjeneste fra 2006 forvaltes av Sametinget.

3.9.2 Samisk språk

Tysfjord kommune er fra og med 1. januar 2006 innlemmet i forvaltningsområdet for samisk språk, jf sameloven § 3–1. Kultur- og kirkedepartementet avventer en endelig søknad fra Snåsa kommune om å bli en del av samisk språkområde (jf. St.meld. nr. 44 (2004–2005)). Endelig søknad vil så bli vurdert i henhold til prosedyrene for innlemming av nye kommuner i forvaltningsområdet for samisk språk..

Det er i samarbeid med Sametinget utarbeidet et mandat for evaluering av samelovens språkreger. Kultur- og kirkedepartementet tar sikte på at endelig rapport avleveres departementet høsten/vinteren 2006.

3.9.3 Lov om stadnamn

Stortinget vedtok i 2005 endringer i Lov om stadnamn. Endringene tok særlig sikte på forenklinger i saksbehandlingen, og på å gi klarere og mer funksjonelle bestemmelser. For samiske stedsnavn var den viktigste endringen at det skal reises samtidig navnesak for parallellnavn på norsk, samisk og kvensk.

Arbeidet med nye forskrifter til loven er i gang, og forskriftene vil bli fastsatt i løpet av høsten 2006. Sametinget har kommet med innspill til departementet under arbeidet med å utarbeide høringsforlaget til forskriftene.

3.9.4 Samiske kulturbygg

I Innst.S. nr. 92 (2005–2006) ba Kommunal- og forvaltningskomiteen regjeringen om å arbeide for realiseringen av Østsamisk museum i Neiden, Ája Samisk Senter i Kåfjord, Saemien Sijte i Snåsa og Samisk kunstmuseum i Karasjok i løpet av stortingsperioden.

I investeringsplanen for nasjonale kulturbygg, som ble presentert i St.prp. nr. 1 (2005–2006), ble disse byggeplanene omtalt og ført opp med tilskudd i løpet av perioden fra 2007 til 2009. Regjerin

gen arbeider for at byggeprosjektene blir realisert i løpet av stortingsperioden. I investeringsplanen som skal rulleres og bli presentert i budsjettproposisjonen for 2007, vil Kultur- og kirkedepartementet presentere status i dette arbeidet. Realiseringen vil avhenge av bl.a. at det enkelte prosjekt er planlagt og bearbeidet tilstrekkelig slik at det vil være realistisk å gjennomføre det, størrelsen på bevilgningen på budsjettposten det enkelte år i perioden, og at øvrig finansiering er på plass.

Byggeprosjektet Østsamisk museum ble ikke igangsatt høsten 2005 fordi anbudene fra entreprenørene var høyere enn prosjektbudsjettet. Det er forutsatt at Kultur- og kirkedepartementet skal finansiere nybygget. Statsbygg, som er byggherre, har foreslått forenklinger i planene og ny anbuds konkurranse. På dette grunnlag videreføres planene i 2006 med sikte på å igangsette prosjektet i 2007. Kultur- og kirkedepartementet vil komme tilbake til Stortinget med saken i budsjettproposisjonen for 2007.

Kultur- og kirkedepartementet er i tillegg kjent med planer for utbygging av Várdobáiki i Evenes/Skånland.

3.9.5 Samiske aviser

Kultur- og kirkedepartementet har merket seg at flertallet i Kommunal- og forvaltningskomiteen i Innst.S. nr. 92 (2005–2006) til St.meld. nr. 44 (2004–2005) Om Sametingets virksomhet i 2004 uttrykte bekymring for den økonomiske situasjonen for samiske publikasjoner. Forskriften om tilskudd til samiske aviser ble endret i august 2005 (forskrift nr. 248 av 17. mars 1997). Dette ble gjort som følge av behandlingen av St.meld. nr. 33 (2001–2002) Tilleggsmelding til St.meld. nr. 55 (2000–2001) Om samepolitikken. Ved behandlingen gikk Stortinget inn for at tilskuddet i noe større grad skulle rettes inn mot de samiskspråklige avisene, dog med visse forbehold. Dette er nærmere omtalt i St.prp. nr. 1 (2005–2006) under Program kategori 08.30 Andre mediepolitiske spørsmål. Omleggingen har medført endringer for enkelte mottakere av tilskudd i henhold til denne forskriften, og departementet vil følge utviklingen nøye fremover. Når det gjelder spørsmålet om etablering av landsdekkende dagsaviser på norsk og samisk, vil dette være et budsjettspørsmål.

3.9.6 Samisk idrett

Ved fordelingen av overskuddet til Norsk Tipping AS til idrettsformål i 2006, vedtatt i statsråd 5. mai 2006, ble det avsatt 300 000 kr til samisk idrett i

2006. Det samme beløp ble også tildelt i 2005. Tilskuddet ble overført til Sametinget, som er ansvarlig for den videre fordelingen av midlene i tråd med målsettingen for tilskuddet. Tilskuddet for 2005 ble i sin helhet overført til Samenes Idrettsforbund.

Formålet med tilskuddet til samisk idrett er å støtte opprettholdelse og videreutvikling av de særegne samiske idrettsaktiviteter som er en del av tradisjonell samisk kultur. Tilskuddet skal også bidra til økt omfang av idrett og fysisk aktivitet i befolkningen. Tilskuddet skal primært benyttes til aktiviteter rettet mot barn (6–12 år) og ungdom (13–19 år).

3.10 Fiskerispørsmål

Det vises til Sametingets årsmelding kap. 2.14.2.

Sametinget har vært representert i Havresurslovutvalget som fremla sin innstilling i juni 2005, og møter fast i Reguleringsrådet (Fiskeri- og kystministerens rådgivende utvalg i regulerings saker).

Den 10. mai 2005 ble det avviklet et møte mellom representanter fra Sametinget og departementets politiske ledelse om innretningen på fremtidige reguleringer i kongekrabbefisket. Sametinget har videre vært representert i Arbeidsgruppe for evaluering av forvaltningen av kongekrabbe, som la frem sin innstilling 1. mars 2006.

Sametinget var også representert i den norske delegasjon i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjons 34. sesjon i Kaliningrad i Russland, 24. – 29. oktober 2005.

Sametinget og Fiskeri- og kystdepartementets politiske ledelse avviklet et møte 6. desember 2005 der Sametinget ønsket å drøfte saker det hadde lagt frem i Reguleringsrådet, status i arbeidet med ny havressurslov og fremtidige konsultasjoner om regulerings saker m.m.

Som en oppfølging har Fiskeri- og kystdepartementet i januar 2006 gjennomført konsultasjoner med Sametinget om prosedyrer for regulære, årlige konsultasjoner i forbindelse med fastsettelse av deltakerreguleringer og reguleringsforskrifter i fisket.

Fiskeri- og kystdepartementet har også gjennomført konsultasjoner med Sametinget og Finnmark fylkeskommune om mandat m.m. for utredningen om samer og andres rett til fiske i havet utenfor Finnmark. Dette er en oppfølging av vedtak fattet av Stortinget under behandling av finnmarksloven den 6. juni 2005. Stortingets vedtak lyder:

«Stortinget ber Regjeringen snarest mulig foreta en utredning av samer og andres rett til fiske i havet utenfor Finnmark, herunder mini mumskvote for båter under ti meter, og fremme en oppfølgende sak om dette for Stortinget.»

Departementet har fremmet forslag til behandling i regjeringen om utkast til utredningsmandat i forbindelse med den videre oppfølging av Stortingets vedtak. Forslaget ble vedtatt av regjeringen sist i mars 2006 og mandatutkastet er departementets utgangspunkt for konsultasjoner med Sametinget og Finnmark fylkeskommune. Den 30.6.2006 er det nedsatt et utvalg som skal utrede samers og andres rett til fiske i havet utenfor Finnmark, m.m. Utvalget ledes av tidligere høyesterettsjustitiarius Carsten Smith, og utredningen skal være ferdig innen utgangen av 2007.

3.11 Reindrift

Det vises til Sametingets årsmelding kap. 2.14.3.

Arbeidet med å sikre grunnlaget for en bærekraftig reindrift er en kontinuerlig prosess som også innebærer at utviklingen i næringen må følges nøye. Nødvendige tiltak må settes inn dersom det viser seg at reindriften biologiske basis i alvorlig grad er truet. I forbindelse med det pågående arbeidet med revisjon av reindriften, har det vært gjennomført konsultasjoner på administrativt og politisk nivå med Sametinget og Norske Reindriftsamers Landsforbund.

3.11.1 Konsultasjoner

Landbruks- og matdepartementet legger vekt på gode konsultasjonsprosesser i forhold til Sametinget og reindriftsnæringen. Departementet ser dette som nødvendig for at de samiske interessene skal bli involvert på en tilfredsstillende måte, og for at myndighetene skal få et best mulig beslutningsgrunnlag når avgjørelser skal treffes. I forbindelse med det pågående arbeidet med revisjon av reindriften er konsultasjonene i gang, og det har vært avholdt flere møter med Sametinget og Norske Reindriftsamers Landsforbund.

3.11.2 Ressurslovgivning/rettigheter

Landbruks- og matdepartementet har som utgangspunkt at de overordnede prinsippene for ressurslovgivningen skal være i samsvar med Norges folkerettslige forpliktelser overfor samene som urfolk. Ved den pågående revisjonen av reindriften

loven er dette et forhold som vil bli gitt oppmerksomhet. Ved anvendelsen av annen ressurs- og areallovgivning må det også tas høyde for at det folkerettslige vernet skal ivaretas på en tilfredsstillende måte. Den norske stat og norske myndigheter har et samlet ansvar for dette. Landbruks- og matdepartementet har nå tatt fatt på et mer omfattende arbeid med det siktemål å legge et bedre grunnlag for en helhetlig arealpolitikk i forhold til reindriften. For øvrig vil departementet se nærmere på den problemstillingen Sametinget reiser i tilknytning til avtaler mellom reinbeitedistrikter og utbyggerintresser om avståelse av beitebruk, for eksempel ved etablering av vindmølleparker.

3.11.3 Norsk-svensk reinbeitekonvensjon

Forhandlingene med Sverige om en ny reinbeitekonvensjon er tatt opp igjen etter at de to land ble enige om et nytt felles mandat for videre forhandlinger. Fastsettelse av mandat og oppnevning av ny norsk forhandlingsdelegasjon fant sted ved en kongelig resolusjon av 4. november 2005, og forhandlingene startet i desember 2005. Det er ikke grunnlag for å si bestemt når forhandlingene vil være sluttført.

3.12 Jordbruk

Det vises til Sametingets årsmelding kap. 2.14.1.

Sametinget omtaler de pågående WTO-forhandlingene. Landbruks- og matdepartementet vil understreke at regjeringen møter utfordringene som forhandlingene i WTO skaper på en offensiv måte. Det arbeides kontinuerlig med å oppnå et forhandlingsresultat som sikrer grunnlag for et aktivt landbruk over hele landet. Forhandlingene har nå stoppet opp. Når forhandlingene eventuelt kommer i gang igjen, og et forhandlingsresultat foreligger, vil politikken bli tilpasset og virkemidlene endret slik at målene i landbrukspolitikken kan nås. Sametinget tar opp kvoteordningen for melk og er opptatt av å få tilført økte melkekvoter til samiske områder. Landbruks- og matdepartementet viser til at partene under årets jordbruksoppgjør, som et tiltak for å styrke kumelkproduksjonen i Finnmark, ble enige om at det avsettes en kvoteramme på 1 mill. liter øremerket til melkeproduksjonen i fylket, jf. pkt. 4 i sluttprotokoll fra forhandlingene.

Sametinget har påpekt at institusjonen må trekkes inn i de årlige jordbruksforhandlingene på et mye tidligere tidspunkt enn tidligere. Landbruks-

og matdepartementet viser til møte 22. april 2004 med representanter for Sametinget der det var enighet om å arrangere et møte mellom Sametinget og departementet i forkant av hvert jordbruksoppgjør. Tidspunktet for et slikt møte kan tilpasses ønsket fra Sametinget. Landbruks- og matdepartementet mener møtet bør baseres på et skriftlig innspill fra Sametinget med temaer som ønskes drøftet med departementet. Departementet vil for øvrig vise til møte 5. april 2006 mellom Sametinget og statsråden der Sametingets innspill til årets jordbruksoppgjør ble drøftet.

3.13 Miljøspørsmål

3.13.1 Verneplaner og arealvern

Det vises til Sametingets årsmelding kap. 2.4.2.

Det pågår konsultasjoner mellom Miljøverndepartementet og Sametinget om retningslinjer for verneplanarbeidet i samiske områder. Retningslinjene skal ligge innenfor rammen av den generelle konsultasjonsavtalen. Sametinget har bedt om at det ikke settes i gang nye verneplansaker etter naturvernloven før slike retningslinjer foreligger. Miljøverndepartementet har tatt dette synspunktet til etterretning, men vil samtidig legge vekt på at arbeidet med nye retningslinjer ikke i unødvendig grad forhindrer fremdriften i arbeidet med verneplaner i samiske områder. Departementet vil overfor sine underliggende etater gi beskjed om at der som arbeidet med nye vernesaker skal starte opp før de nærmere retningslinjene er fastsatt, skal arbeidet skje innenfor rammen av den generelle konsultasjonsavtalen.

3.13.2 Plan- og bygningsloven

Planlovutvalget har i sin utredning NOU 2003:14 Bedre kommunal- og regional planlegging etter plan- og bygningsloven drøftet og foreslått visse lovbestemmelser for å fremme samiske hensyn og interesser i samfunns- og arealplanleggingen. Aktuelle tema i forslaget er sikring av naturgrunnlaget for samisk kultur, ivaretagelse av internasjonale forpliktelser knyttet til ILO-konvensjonen om urfolks rettigheter og Sametingets rolle i planleggingen. Videre har utvalget forslag som tar sikte på å bedre reindriftens posisjon i arealplanleggingen. Utvalgets forslag har vært på bred høring og det arbeides nå for å legge frem en lovproposisjon for en ny plandel av plan- og bygningsloven. Utvalgets forslag om samiske interesser og hensyn vil bli vurdert i den forbindelse.

3.13.3 Rovvilt

Det vises til Sametingets årsmelding kap. 2.4.5.

Med bakgrunn i et eget møte mellom NRL og Miljøverndepartementet i februar 2006 ble det bestemt at departementet skal gjennomføre årlige møter med NRL der rovvilt og evt. andre aktuelle spørsmål drøftes. Videre vil det årlig bli vurdert felling av jerv ved uttak fra medio mars og utover, parallelt med registrering og dokumentasjon av lokaliteter. Kalvingsområder for tamrein vil bli til lagt betydelig vekt i disse vurderingene. Det skal også i løpet av 2006 foretas en gjennomgang av fylkesmennes skjønnotøvelse i forhold til erstatning for udokumenterte tap for å sikre mest mulig likebehandling mellom fylkene. Det er videre gjennom revidert nasjonalbudsjett for 2006 innført en kompensasjon for produksjonspremien i erstatningsordningen for tap av rein grunnet rovvilt fra reindriftsåret 2005–2006.

I tråd med anmodningen fra Sametinget er budsjettet til registrering og metodeutvikling i det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt øket betydelig fra 2005 til 2006. Det bevilges i år 9,7 mill. kr til bestandsovervåking av rovvilt. Det settes videre inn betydelig med midler til forebyggende tiltak. Også denne posten har øket i 2006, og er nå på til sammen 37 mill. kr.

Når det gjelder spørsmål om dagens rovviltpolitikk og folkeretten vises det til St.meld. nr. 15 (2003–2004) *Rovvilt i norsk natur* kapittel 5.2 og 5.3.

Sametinget har fått direkte oppnevningmyndighet til de regionale rovviltnemndene i områder der det er samiske interesser. Her oppnevnes et av fem medlemmer samt varamedlem til regionene 5, 6, 7 og 8 fra Sametinget. Rovviltnemndene har det overordnede ansvaret for felling og jakt på rovvilt, samt ansvaret for fordeling av midler til forebyggende og konfliktdependende tiltak. Det er også nylig presisert at reindriftsforvaltningen skal trekkes aktivt inn i sekretariatet til rovviltnemndene i disse regionene sammen med fylkesmannen. Sametinget har også fast plass i Kontaktutvalget for rovviltforvaltning. Sametinget ble også trukket aktivt inn i forbindelse med utviklingen av ny rovviltpolitikk i tilknytning til utarbeidelsen av St.meld. nr. 15 (2003–2004), blant annet gjennom deltagelse i Rådgivende utvalg for rovvilt og samfunn (ROSA) og gjennom møter i Sentralt rovviltutvalg

3.13.4 Motorferdsel i utmark

Det vises til Sametingets årsmelding kap. 2.15.

Tradisjonelle samiske næringsinteresser er tilgodesett gjennom gjeldende motorferdsellov § 4 første ledd bokstav c som tillater motorferdsel i forbindelse med nødvendig transport til faste bosteder og i jordbruks-, skogbruks- og reindriftsnæringen.

Departementet viser til gjennomførte forsøk etter forsøksloven med forvaltningsordning for motorferdsel i utmark. Forsøket er avsluttet, men syv av de deltakende kommunene har fått anledning til å videreføre ordningen til 2007. Hovedintensjonen med forsøket har vært å klarlegge om formålet med motorferdselloven kan oppfylles, og motorferdselpolitikken bli mer enhetlig enn i dag, ved å koble motorferdselpolitikken til lokale planvedtak og planprosesser etter plan og bygningsloven, og ved at kommunene får større myndighet etter motorferdselloven. Erfaringene fra dette forsøket inngår i MoSa-prosjektet der også Sametinget deltar. MoSa avsluttes i 2006. Erfaringene fra forsøkskommunene og MoSa-prosjektet vil danne grunnlag for vurdering av om dagens regelverk skal endres og hvilke endringer som eventuelt er aktuelle.

3.13.5 Tradisjonell urfolkskunnskap

Kommunal- og regionaldepartementet har i 2005 tildelt 400 000 kr til Samisk høgskole – Nordisk samisk institutt til et prosjekt som skal dokumentere og frembringe ny og relevant kunnskap med utgangspunkt i tradisjonelle kunnskaper innen natur, – ressurs- og arealforvaltning og utøvelse av reindriftsnæringen. Arbeids- og inkluderingsdepartementet har i 2006 fulgt opp med ytterligere tilskudd til prosjektet.

3.13.6 Samarbeid på regionalt nivå vedrørende GIS (Geografiske informasjonssystemer)

Det vises til Sametingets årsmelding 2.5.1, siste avsnitt.

Miljøverndepartementet og Statens kartverk har hatt møte med representanter fra Sametinget og Finnmark fylkeskommune om deltakelse i Norge digitalt og bruk av geografiske informasjonssystemer (GIS) i forvaltningen. Partene var enige om at Sametinget og Finnmark fylkeskommune samarbeider om geodata i Finnmark som en prøveordning i forhold til Norge digitalt, og så vurderes en bredere tilknytning etter hvert. Sametinget vil se nærmere på sin bruk av geodata og hvilke temadata som er mest interessante å utarbeide, både med hensyn på standarder og innhold. Når det gjelder samiske stedsnavn, er det viktig at Sta

tens kartverk, Sametinget og stadnamnkonsulentene samarbeider godt om navnsetting av stedsnavn på kart og i registre.

3.14 Kulturminneforvaltning

Det vises til Sametingets årsmelding kap. 2.13.

Forvaltningsmyndigheten for samiske kulturminner er delegert direkte til Sametinget som en prøveordning fra 2001. En evaluering av ordningen i 2003 foreslo å opprette en arbeidsgruppe for å utrede framtidig organisering av samisk kulturminneforvaltning. Forslaget ble fulgt opp i St.meld. nr. 16 (2004–2005) Leve med kulturminner og Miljøverndepartementet opprettet i 2005 en gruppe i samarbeid med Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Riksantikvaren og Sametinget. Arbeidsgruppen tar sikte på en avklaring av den framtidige samiske forvaltningen i løpet av inneværende år, eller tidlig i 2007.

Sametinget forvalter en tilskuddsordning på 2 mill. kr som er finansiert av Miljøverndepartementet. Tilskuddet skal ivareta de overordnende kulturminnefaglige hensyn i arbeidet med samiske kulturminner og kulturmiljøer og i hovedsak nytt til større vedlikeholds- og restaureringsarbeid, jf. omtalen i St.prp. nr. 1 (2005–2006) for Miljøverndepartementet.

3.14.1 Bygningsvern

Sametingets utredninger viser at samisk bygningsvern må vies større oppmerksomhet for å sikre verdier og hindre forfall. I St.meld. nr. 16 (2004–2005) Leve med kulturminner, tas dette opp og det fremgår at det er behov for bedre og mer kompetanse når det gjelder samisk bygningsvern. Riksantikvaren tildelte derfor 500 000 kr til Sametinget for å styrke bygningsvernet og kompetanseoppbyggingen innenfor dette feltet.

3.15 Minerallov

Det vises til Sametingets årsmelding kap. 2.4, siste avsnitt.

Finnmarksloven, som ble vedtatt i 2005, endret enkelte regler i bergverksloven for Finnmark fylke. Videre ble det gitt en forskriftshjemmel i finnmarksloven § 42 om forhøyet grunneieravgift for gruver på Finnmarkseiendommens grunn. NHD arbeider nå med å utarbeide en slik forskrift. Det har vært avholdt konsultasjoner med Sametinget om saken.

Det har vært gjennomført møter mellom Bergvesenet og Sametinget. Bergvesenet er statens sentrale fagetat for forvaltning og utnyttelse av mineralske ressurser og er en forvaltningsetat direkte underlagt Nærings- og handelsdepartementet. Ved behov vil ytterligere konsultasjoner bli gjennomført av Nærings- og handelsdepartementet i 2006.

3.16 Vindkraft

Det vises til Sametingets årsmelding kap. 2.4.2.

Reindriftsinteressene ivaretas i konsesjonsbehandlingen av vindkraftanlegg ved at reindriften er et tema under konsesjonsbehandlingen med konsekvensutredning (KU). I tillegg er reindrift eget vurderingstema i de tematiske konfliktvurderingene av vindkraft, som inngår i grunnlaget for konsesjonsbehandlingen. Reindriftsforvaltningen har det faglige ansvaret for konfliktvurderingene mellom reindrift og vindkraftprosjekter i de tematiske konfliktvurderingene.

I løpet av det siste året har Reindriftsforvaltningen foretatt konfliktvurderinger av alle konsesjons søkte og meldte prosjekter med mulig konflikt med reindrift. Resultatet av konfliktvurderingene var på høring våren 2006. Konfliktvurderingene ble også sendt på høring til Sametinget. I høringen fikk høringspartene mulighet til å vurdere metodikken bak konfliktvurderingene, og til å uttale seg om flere prosjekter i sammenheng. Med bakgrunn i høringsuttalelsene iverksettes en evaluering av de tematiske konfliktvurderingene høsten 2006.

I saker om vindraftutbygginger som direkte berører samiske interesser har Sametinget og eventuelle øvrige samiske interesser også en rett til å bli konsultert, jf. konsultasjonsavtalen med Sametinget og veilederen til denne.

Regjeringen arbeider nå også med å utarbeide retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraftanlegg. Retningslinjene vil redegjøre for viktige hensyn som bør tas ved tiltakshavers vurdering av aktuelle utbyggingslokaliteter og ved plan og konsesjonsmyndighetenes behandling av reguleringsplaner og konsesjonssøknader i framtiden. Samiske interesser, herunder statlige myndigheters konsultasjonsplikt overfor Sametinget og eventuelle øvrige samiske interesser, vil bli omtalt i retningslinjene. Det tas sikte på å ha retningslinjene klare for høring i løpet av høsten 2006.

Retningslinjene vil også omhandle regionale planer for vindkraft. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har fått i oppdrag å utarbeide forslag til faglig veileder for regionale planer for vindkraftan

legg. NVE skal samarbeide med berørte instanser og interessenter, herunder Reindriftsforvaltningen.

3.17 Petroleumsvirksomhet i Barentshavet

3.17.1 Konsultasjoner

Det vises til Sametingets årsmelding kap. 2.4.3.

Petroleumsvirksomhet i Barentshavet kan få direkte betydning for samiske interesser, særlig ved ilandføringen av olje og gass fra denne virksomheten. Det vil derfor kunne foreligge konsultasjonsplikt i forbindelse med planlegging av slik virksomhet.

Olje- og energidepartementet vil legge til rette for slike konsultasjoner ved deltagelse etter behov på de faste halvårslige politiske møter mellom statsråden for samiske saker og sametingspresidenten (jf. prosedyrene for konsultasjoner mellom Sameetinget og statlige myndigheter, pkt. 5).

Olje- og energidepartementet vil videre konsultere Sametinget ved konsesjonsbehandling av store energianlegg, deriblant vindkraft, der dette følger av konsultasjonsprosedyrene.

3.17.2 Spørsmål om opprettelse av et urfolksfond

I henhold til gjeldende rett har staten eiendomsretten til undersjøiske petroleumsforekomster og eksklusiv rett til ressursforvaltningen, jf. petroleumsloven § 1–1. Petroleumsloven § 1–2 slår fast at petroleumsressursene skal forvaltes slik at de kommer hele samfunnet til gode.

Sametinget uttaler i sin årsmelding at myndighetene har en forpliktelse til å opprette et urfolksfond bestående av deler av avkastningen fra alle typer utvinning av olje, gass og mineralressurser i samiske områder. Sametinget uttaler videre at olje og gassressursene utenfor «de samiske områder» utløser særlige folkerettslige forpliktelser overfor det samiske folk. Det kommer ikke klart fram hvilke forpliktelser Sametinget sikter til på dette punktet i årsmeldingen.

Regjeringen kan ikke se at det foreligger folkerettslige forpliktelser i forhold til samene når det gjelder avkastningen fra petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen. Dette gjelder også spørsmålet om opprettelsen av et eventuelt urfolksfond.

3.18 Internasjonale spørsmål

Det vises til Sametingets årsmelding kap. 2.5.3.

3.18.1 Arbeidet med FNs urfolkserklæring

Arbeidet med å få utarbeidet en erklæring om urfolks rettigheter innen FN gjorde betydelige fremskritt i løpet av 2005. Formannen for den arbeidsgruppen som forhandlet om erklæringen har lagt fram et forslag til erklæringstekst. Dette forslaget fikk tilslutning i det nye FNs Menneskerettighetsråd og skal behandles i FNs Generalforsamling i løpet av 2006.

Utenriksdepartementet har gitt støtte til Sameetingets deltakelse i disse forhandlingene.

3.18.2 Barentssamarbeidet

2005 var urfolksåret i Barentssamarbeidet og urfolkens situasjon var blant annet derfor gjenstand for særlig oppmerksomhet under utenriksminister møtet i Barentsrådet i Harstad i november 2005. Drøftingen bekreftet at urfolkene forblir en viktig dimensjon i Barentssamarbeidet. I september 2005 var det dessuten et møte på statssekretærnivå i Moskva for å styrke samarbeidet på regjeringsplan med Russland.

Regjeringen arbeider med urfolksspørsmålene i Barentsregionen særlig på to plan: Urfolkens mulighet til å delta og bli hørt i det omfattende samarbeidet i regionen, og innhold i og iverksetting av tiltak for å bedre deres livssituasjon, utdanning, helse m.v. I dette arbeidet står Sametinget og Samisk parlamentarisk råd sentralt. Med midler fra Utenriksdepartementet som blant annet blir forvaltet gjennom Barentssekretariatet, gjennomføres likeledes en rekke tiltak innrettet på å styrke samarbeidet med og mellom samer og andre urfolk i Barentsregionen, og utvikle næringsliv og etablere styrkede forutsetninger for kulturell og annen utvikling.

Urfolksåret 2005 ga anledning til å sette forsterket søkelys på saker hvor Barentssamarbeidet har en funksjon i samspillet mellom lokalsamfunn, myndigheter og samfunnsorganisasjoner i å nå de målsettinger om bærekraftig utvikling også for urfolkene som hele tiden har ligget til grunn for samarbeidet i regionen. De fleste tiltak innenfor rammen av urfolksåret ble finansiert og gjennomført på regionalt og lokalt plan. Målsettingen om resultatorientert samarbeid gjenspeiles også i den nye handlingsplanen for urfolkssamarbeidet i Barentsregionen som også har regjeringenes oppmerksomhet.

I lys av regjeringens nye nordområdesatsning høsten 2005 ble det også lagt til rette for styrket dialog og samvirke med nordnorske regionale myndigheter, og med Sametinget. Til oppfølging

av dette og de avtalte prosedyrer for konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget legges det opp til halvårlige møter om nordområdespørsmål på politisk nivå med deltakelse fra Utenriksdepartementet, Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Sametinget.

3.18.3 Arktisk råd

Representanter fra urfolksorganisasjoner i Arktis har siden opprettelsen av Arktisk Råd i 1996 hatt status som «permanente deltagere» i samarbeidet. I praksis innebærer dette tilnærmet fulle deltagerrettigheter med tale- og forslagsrett, og plass ved bordet på linje med landene.

Det er i dag seks permanente deltagere: Samerådet, inuittorganisasjonen ICC, den russiske organisasjonen RAIPON, athabaskere, aleuitter og gwitchin. Organisasjonen for verdens reinfolk (World Reindeer Herders, WRH) er observatør.

Den sterke urfolksdeltagelsen i Arktisk Råd er unik i internasjonal sammenheng. Landene kan dra nytte av innspill fra utsatte befolkningsgrupper, mens urfolkene selv får mulighet til å ta opp prioriterte saker direkte med representanter fra landene. Dette er nyttig for begge parter.

Urfolksorganisasjonene gir i sine innlegg høy prioritet til arbeidet med bærekraftig utvikling og til ønske om deltagelse i arktiske beslutningspro-

sesser. I praktisk arbeid har de også viet stor interesse for forurensningsarbeidet gjennom miljøovervåkningsprogrammet AMAP og arbeidet med klimaendring ved klimastudien ACIA (Arctic Climate Impact Assessment). Det er en kjensgjerning at urfolk med tradisjonelt kosthold er blant de mest utsatte for det høye nivået av miljøgifter og tungmetaller i arktisk fauna. Klimaendringer kan gi store miljøvirkninger og påvirke folk som lever nært naturen. Dette gjelder spesielt inuitter som jakter på is, men også samisk reindrift gjennom bl.a. endrete beiteforhold.

Arbeidet i Arktisk råd ledes i perioden 2004–2006 av Russland. Norge overtar i oktober 2006 for mannskapet for to år.

Norge har en årlig bevilgning på 600 000 kr til urfolksdeltagelse i Arktisk samarbeid. Midlene fordeles i hovedsak mellom samerådet og den russiske urfolksorganisasjonen RAIPON.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

t i l r å r :

Tilråding fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet av 20. oktober 2006 om Sametingets virksomhet i 2005 blir sendt Stortinget.

Vedlegg 1

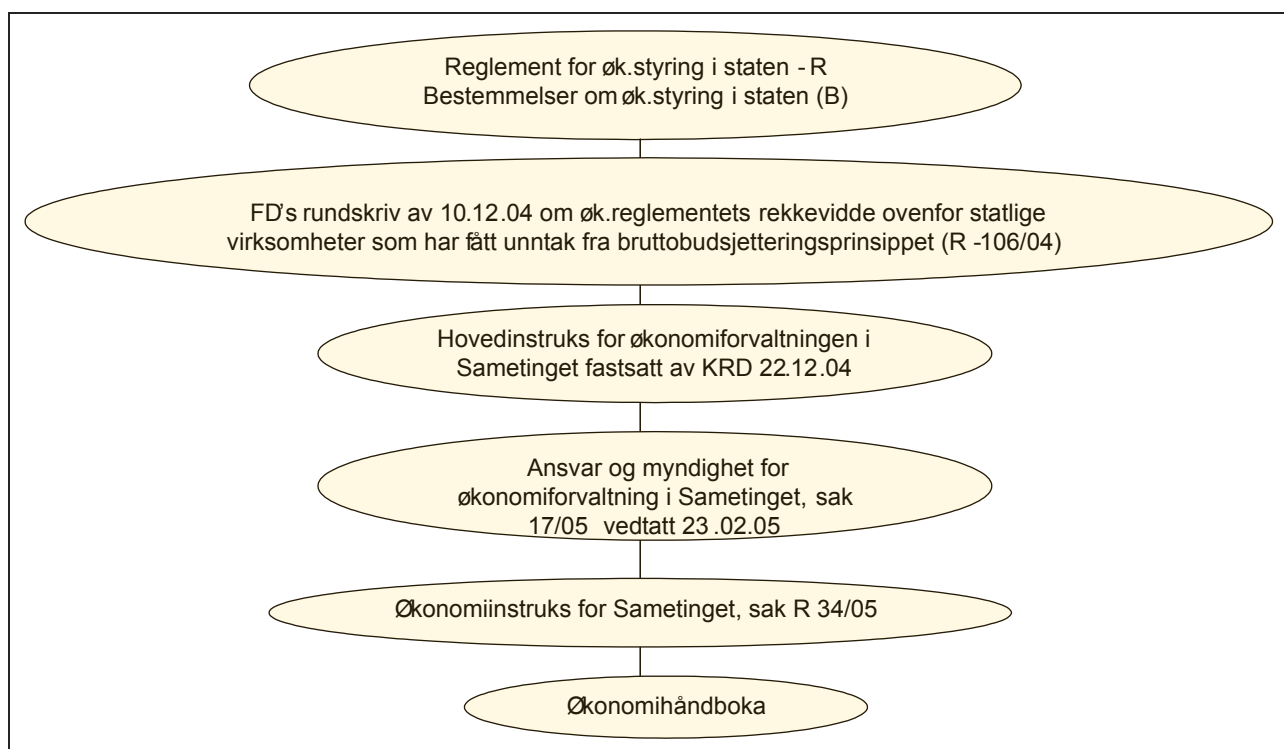
Sametingets regnskap 2005

Reglement for økonomistyring i Staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten fastsatt 12. desember 2003 av Finansdepartementet er grunnlaget for Sametingets økonomistyring. I tillegg styrer Sametinget sin økonomiforvaltning i henhold til vedtatte budsjetter av Sametingets plenum. Rapportering til Stortinget om bruk av midler skjer i Sametingets årsmelding, som oversendes Stortinget i form av en stortingsmelding med regjeringens merknader. Nedenfor følger en oversikt over dokumenter som er styrende i Sametingets økonomiforvaltning.

Sametingets målsetting med økonomiforvaltning er å ha gode og effektive prosesser og kontrollsystem som sikrer tilfredsstillende og effektiv intern kontroll i Sametinget tilpasset risiko og vesentlighet.

Sametingets politiske aktivitet og arbeidsomfang har økt betydelig de siste årene. Sametinget arbeider derfor kontinuerlig med å utvikle og styrke økonomistyring og kontroll i Sametinget, og har igangsatt en rekke tiltak for å oppdatere og tilpasse eksisterende og nye systemer og rutiner til dagens aktivitetsnivå.

I sak 17/05 Ansvar og myndighet for økonomiforvaltningen i Sametinget som ble vedtatt i plenum den 23.02.05 er delegering og ansvars- og myndighetsforholdene klargjort. Etter det har Sametingsrådet den 14.04.05 fastsatt økonomiinstruks for Sametinget som fastsetter myndighets-, oppgave- og ansvarsfordeling i Sametingets interne økonomiforvaltning. Økonomiinstruksen ble på forhånd kvalitetssikret i forhold til økonomireglementet for staten av Senter for statlig økonomistyring (SSØ).



Figur 1.1

Ny reisepolicy er iverksatt for ansatte gjeldende fra 01.09.05. Brutto prinsippet på reiseregningene er gjort gjeldende, dvs. at alle reiseutgifter i forbindelse med en reise skal fremkomme på reisesregningen for denne reisen. Tilsvarende reisepolicy og tilhørende rutiner vil bli fremmet som egen sak for Sametingets politikere i plenum i februar 2006.

I februar 2004 ble prosedyrer/retningslinjer med alle skjemaer på innkjøpsområdet (innkjøp av varer og tjenester) ferdigstilt. Disse ble gjort gjeldende f.o.m. 01.03.04. Rutinene er revidert iht. endringer i forskrift om offentlige anskaffelser høsten 2005.

Ny økonomimodell er utarbeidet iht. norsk standard kontoplans oppbygging, som også innbefatter implementering av et nytt budsjettstyringsverktøy. Budsjettverktøyet vil være direkte integrert med regnskapssystemet, noe som vil lette arbeidet mht. budsjettering, både på detalj og overordnet nivå. I tillegg vil det bli enklere å foreta budsjettreguleringer i løpet av året. Ny økonomimodell er innført 1.1.2006 og budsjettstyringsverktøyet planlegges implementert i januar – mars 2006. Dette arbeidet utføres i samarbeid med SSØ.

I november 2005 ble det igangsatt et samarbeidsprosjekt med SSØ for å utarbeide økonomihåndbok for Sametinget. Prosjektet planlegges slutført innen 28.02.06. Økonomihåndboka skal inneholde retningslinjer, rutiner og arbeidsprosesser innenfor økonomiforvaltning, herunder om budsjett, regnskap, anskaffelser, lønn og godtgjørelser, personal, tilskuddsforvaltning og andre rutiner innenfor økonomi. I prosessen er det også foretatt risikovurdering. Dette med henblikk på at økonomiregelverkets krav om at styring, oppfølging og kontroll tilpasses virksomhetens egenart samt risiko og vesentlighet.

Sametinget og Kommunal- og regionaldepartementet gjennomgikk og reviderte Sametingets retningslinjer høsten 2003, noe som førte til at nye retningslinjer for Sametingets tilskuddsforvaltning ble vedtatt i plenum i november 2003 og gjort gjeldende pr. 01.01.04. Sametinget har videreført dette arbeidet som en del av økonomihåndboken. Dette innbefatter en gjennomgang og vurdering av eksisterende rutiner og gjennomgang og vurdering av eksisterende retningslinjer, spesielt oppfølgingskriterier og evalueringer.

I november – desember arbeidet en prosjektgruppe med implementering av et nytt lønnsys-

tem (SAP), og pr. 01.01.06 ble denne tatt i bruk. Arbeidet videreføres i 2006 med implementering av:

- ESS – elektronisk selvbetjening som gjør det mulig for ansatte å se og vedlikeholde egne data i SAP via en internettportal.
- Reise/elektroniske reiseregninger – en egen modul i SAP hvor den enkelte registrerer sine egne reiseregninger via selvbetjeningsfunksjonaliteten i SAP. Denne sender reiseregningen til ansvarlig for kontroll og videre til leder for godkjenning.
- Elektronisk fakturabehandling (EFB) – for effektiv registrering og behandling av fakturaer leverer SSØ en løsning for elektronisk fakturabehandling basert på Contempus Invoice.

I Sametingets vedtak i Sak 26/05 kontrollordninger i Sametinget forutsetter Sametinget økte bevilgninger fra Stortinget i statsbudsjettet 2006 for å styrke Sametingets økonomiforvaltning. Regjeringen har ikke fulgt opp denne forutsetningen, men i St.prp. nr. 1 forutsetter Kommunal- og regionaldepartementet imidlertid at Sametinget innenfor de til enhver tid gjeldende rammer prioriterer tilstrekkelig med ressurser til økonomi- og regnskapsfunksjonen for å sikre at rutinene for og gjennomføringen av økonomiforvaltningen er fullt ut tilfredsstillende.

Sametinget har derfor i sitt budsjett for 2006 gått inn for å styrke sin økonomiforvaltning innenfor administrasjonens ramme med kompetansehevingstiltak og effektivisering av økonomiforvaltningen.

I sak 50/04 Sametingets budsjett 2005 ble det vedtatt at Sametingets administrasjon skal styrkes med en controllerstilling. Controlleren er ansatt, og vedkommende begynte i stillingen 02.01.06.

Sametingets regnskap for 2005 er et kontant regnskap for virksomheten i sin helhet og viser virksomhetens faktiske bokførte inntekter og utgifter.

Regnskapet presenteres i tre hoveddeler; resultatregnskap, balanse og noter til regnskapet. I noter til regnskapet gis en oversikt over bevilgninger mottatt, driftsregnskapet fordelt på hovedkoststeder, virkemiddelregnskapet fordelt på virkemiddelordningene og spesifisering av enkelte balanseposter. Under hver av disse hoveddelene gis det også forklaringer til eventuelle avvik.

Resultatregnskap

Tabell 1.1

Post	Tekst	Note	Res hiå	Rev Bud 05	Avvik	i %
Bevilgninger						
50	Bevilgninger fra departementene	1	238 842 000	238 632 000	210 000	0,1 %
1. Sum rammebevilgninger			238 842 000	238 632 000	210 000	0,1 %
Drift politisk nivå, administrasjon og spesielle driftsutgifter						
01	Drift politisk nivå	2	16 834 359	17 533 000	698 641	4,0 %
01	Drift administrasjon	3	54 722 928	54 784 500	61 572	0,1 %
22	Spesielle driftsutgifter	4	10 111 315	9 158 352	-952 963	-10,4 %
2. Sum driftskostnader			81 668 603	81 475 852	-192 751	-0,2 %
Virkemidler						
51	Næringsutvikling	5	22 750 000	22 750 000	0	0,0 %
52	Kultur	6	34 085 622	34 167 000	81 378	0,2 %
53	Samisk språk	7	41 153 739	41 160 000	6 261	0,0 %
54	Miljø- og kulturvern	8	12 330 944	12 293 000	-37 944	-0,3 %
55	Andre tilskudd (politisk arbeid)	9	6 008 102	5 951 000	-57 102	-1,0 %
56	Opplæring	10	25 032 663	26 259 000	1 226 337	4,7 %
57	Internasjonalt samarbeid	11	4 354 500	4 329 500	-25 000	-0,6 %
59	Helse- og sosialsatsing	13	4 100 000	4 100 000	0	0,0 %
60	Bibliotek tjenester	14	5 116 197	5 090 000	-26 197	-0,5 %
61	Likestillingstiltak	15	450 000	450 000	0	0,0 %
62	Samisk statistikk	16	300 000	300 000	0	0,0 %
63	Regional utvikling og samarbeid	17	820 000	900 000	80 000	8,9 %
3. Sum virkemidler			156 501 768	157 749 500	1 247 732	0,8 %
Refordelt regnskapsmessig overskudd 2004			0	593 352	593 352	100,0 %
4. Årsresultat (1–2–3)			671 629	0	671 629	
Anvendelse av årsresultatet						
Til refordeling revidert budsjett 2006 – til annen EK			671 629			
Sum anvendelse			671 629	0		

Balanse

Tabell 1.2

Beskrivelse	Note	2004	2005
Eiendeler			
Omløpsmidler			
Kundefordringer	18	7 392 942	11 371 167
Andre fordringer	19	2 714 795	1 363 759
Sum fordringer		10 107 737	12 734 927
Bankinnskudd			
– Driftskonto		53 370 202	63 338 669
– Samisk utviklingsfond		20 732 846	17 498 610
– Samisk kulturfond		6 637 322	7 328 773
– Samefolkets fond		79 663 530	79 652 376
Sum bank		160 403 900	167 818 429
Sum eiendeler		170 511 637	180 553 356
Egenkapital og gjeld			
Egenkapital			
Egenkapital	21	0	-593 352
Annen egenkapital – Til refordeling i revidert budsjett 2006	21	-593 352	-671 629
Sum egenkapital		-593 352	-1 264 981
Gjeld			
Avsetning for forpliktelser			
Samisk utviklingsfond	5	-20 147 750	-20 099 850
Samisk kulturfond	6	-8 223 038	-8 629 700
Samefolkets fond – avkastning	12	-21 505 130	-26 157 507
Samefolkets fond – kapital	12	-75 000 000	-75 000 000
Avsetning gyldige tilsagn læremiddelutvikling	10	-14 453 131	-15 375 730
Avsetning gyldige tilsagn kulturminnevern	8	-2 701 000	-2 835 750
Avsetning gyldige tilsagn interreg, regional og statlig andel	11	-7 804 980	-8 551 731
Sum fondsavsetninger og andre avsetninger for forpliktelser		-149 835 029	-156 650 268
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		-1 974 739	-190 538
Pensjonsinnskudd		-244 626	-21 566
Skyldig offentlige avgifter		-2 738 038	-3 275 133
Annen kortsiktig gjeld – avsetning feriepenger, gr.livsforsikring, andre trekk		-3 910 752	-4 407 384
Annen kortsiktig gjeld – kapitalisert avkastn. Norges bank	12	-4 663 530	-4 652 376
Øvrige avsetninger	20	-6 551 572	-10 091 111
Sum kortsiktig gjeld		-20 083 256	-22 638 107
Sum egenkapital og gjeld		-170 511 637	-180 553 356

Noter til regnskapet

Note 1 Bevilgninger fra departementene – post 50

Fordeling av bevilgningene fra departementene er som følger:

Tabell 1.3

Post	Tekst	Res hiå	RevBud 2005	Avvik	i %
50	Kommunal- og regionaldepartementet	149 400 000	149 500 000	-100 000	-0,1 %
50	Utdannings- og forskningsdepartementet	34 049 000	34 039 000	10 000	0,0 %
50	Barne- og familiedepartementet	11 080 000	11 080 000	0	0,0 %
50	Miljøverndepartementet	2 000 000	2 000 000	0	0,0 %
50	Kultur- og kirkedepartementet	32 913 000	32 913 000	0	0,0 %
50	Helse- og omsorgsdepartementet	5 400 000	5 100 000	300 000	5,9 %
50	Landbruks- og matdepartementet	4 000 000	4 000 000	0	0,0 %
Sum bevilgninger fra dept.		238 842 000	238 632 000	210 000	0,1 %
50	Kommunal- og regionaldepartementet	0	4 650 000	-4 650 000	-100,0 %
	Refordeling regnskapsmessig overskudd 2004	0	593 352	-593 352	-100,0 %
Sum bevilgninger fra dept., inkl. Samefolkets fond		238 842 000	243 875 352	-5 033 352	-2,1 %

Avkastning Samefolkets fond inntektsføres ikke over resultatregnskapet. Ved mottak av innbetaling bokføres denne i balansen under punkt «Samefolkets fond – avkastning».

Sametinget hadde ved budsjettbehandlingen av sak 50/04, Sametingets budsjett 2005, en bevilgning på totalt kr 239 912 000, inkl avkastning til Samefolkets fond på kr 4 650 000. Ved budsjettreguleringen i mai 2005 ble det endelige budsjettet for 2005 vedtatt med en total ramme på kr 245 875 352, inkl regnskapsmessig overskudd 2004 på kr 593 352. Budsjetterte midler på kr 2 000 000 til investeringer av samiske bokbuser var i utgangspunktet bevilget til Sametinget ved revidert nasjonalbudsjett 2005. Tildelingen av midlene er senere endret fra Sametinget til Nordland fylkeskommune, dvs. at fylkeskommunen har mottatt bevilgningen direkte fra Kultur- og kirkedepartementet. For 2006 vil bevilgningen komme til Sametinget. Vi har på bakgrunn av dette redusert Sametingets reviderte budsjett, slik at den totale reviderte rammen blir på kr 243 875 352.

I forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett 2005 vedtok Stortinget en innsparringsfullmakt på kr 78,2 millioner fordelt på departementenes drift- og investeringsutgifter, samt på nettobudsjetterte virksomheter, jf. Innst. S. Nr. 240 (2004–2005). Sametingets bevilgning fra Kommu-

nal- og regionaldepartementet er som følge av dette redusert med kr 100 000 i 2005. jf. St.prp. nr. 13 (2005–2006).

Ved revidert nasjonal budsjett 2005 ble bevilgningen over kap. 206, post 50 fra Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD) redusert med kr 30 000. UFD's tildeling i 2005 viser at Sametingets bevilgning fra UFD bare ble redusert med kr 20 000 og derfor avvik på kr 10 000 i forhold til revidert budsjett.

I tillegg har Sametinget fått tildelt midler fra UFD over kap. 226 post 01 på kr 2 000 000 til kvalitetsutvikling i grunnopplæringen, og over kap. 248 post 21 på kr 2 500 000 til særskilte IKT-tiltak i utdanningen. Tildelingen er ikke mottatt av Sametinget pr. 31.12.05, og dette er derfor bokført som en fordring på departementet. Sametinget har tatt kontakt med departementet om utbetaling av midlene for 2005.

Bevilgningen for 2005 fra Helsedepartementet (HD) var ikke spesifisert i henhold til HD's forslag til statsbudsjettet for 2005 til Sametinget. Ved tildelingsbrevet fra HD i 2005 var bevilgningen på kr 5 400 000, dvs kr 300 000 mer enn det Sametinget hadde forutsatt.

Sametinget har totalt fått innbetalt kr 238 842 000 fra de ulike departementene i 2005.

Note 2 Driftsutgifter politisk nivå – post 01

Tabell 1.4 Drift politisk nivå

Post	Tekst	Res hiå	RevBud 2005	Avvik	i %
01	Sametingsrådet	5 430 662	5 243 000	-187 662	-3,6 %
01	Sametingets plenum	5 261 976	5 294 000	32 024	0,6 %
01	Sametingets møtelederskap	942 951	860 000	-82 951	-9,6 %
01	Sametingsgruppene	2 287 411	2 500 000	212 589	8,5 %
01	Sametingets kontrollkomité	295 076	406 000	110 924	27,3 %
01	Sametingets tilskuddstyre	446 060	640 000	193 940	30,3 %
01	Samisk parlamentarisk råd	477 429	690 000	212 571	30,8 %
01	Sametingets språkstyre	338 143	350 000	11 857	3,4 %
01	Samisk språknemnd	910 953	1 000 000	89 047	8,9 %
01	Fiskeripolitisk utvalg	36 786	70 000	33 214	47,4 %
01	Sametingets ungdomspolitisk utvalg (SUPU)	360 043	325 000	-35 043	-10,8 %
01	Interreg overvåkingskom./tilskuddsstyre	46 870	155 000	108 130	69,8 %
Sum drift politisk nivå		16 834 359	17 533 000	698 641	4,0 %

Driftsbudsjettet for politisk nivå viser et mindreforbruk på kr 698 641 i forhold til revidert budsjett.

Overforbruket til Sametingsrådet skyldes i hovedsak et høyere aktivitetsnivå i forhold til budsjettet, da særlig knyttet mot arbeidet med finnmarksloven.

Medgåtte utgifter for Sametingets plenum, Sametingets møtelederskap og Sametingsgruppene ses i sammenheng i 2005. Totalt forbruk på disse er på kr 8 492 338 mot revidert budsjett på kr 8 654 000, som igjen gir et mindreforbruk på kr 161 662. I forbindelse med avvikling av plenumssamlingen i desember 2005 er det foretatt avsetninger på totalt kr 405 635. Dette er utgifter til dekning av representantens variable godtgjørelser, reiseregninger og samlet hotellregning. I tillegg er det

avsatt kr 166 888 til dekning av reiseutgifter og godtgjørelser mottatt i desember 2005 fra plenums og tilskuddsstyremøter i 2004 og 2005.

Sametingets tilskuddsstyre har et mindreforbruk på kr 193 940. En del av forklaringen ligger i at planlagt møte i desember 2005 ble utsatt.

Mindreforbruket på kr 212 571 for Samisk parlamentarisk råd skyldes mindre aktivitet enn forutsatt i budsjettet.

Det er foretatt en avsetning på kr 700 000 til forsinkede og pågående aktiviteter i Samisk språknemnd. Dette gjelder bl.a. planlagt terminologiarbeid over landegrensene, oversettelse av orddatabanken risten.no til finsk og svensk, utsatte møter etc. I tillegg ble det forsinkelser i ansettelsen av en førstekonsulent pga. at den som først ble tilbydd stillingen takket nei.

Note 3 Driftsutgifter administrativt nivå – post 01

Tabell 1.5 Driftsutgifter administrasjon

Post	Tekst	Res hiå	RevBud 2005	Avvik	i %
01	Drift administrasjon	54 722 928	54 784 500	61 572	0,1 %
Sum drift administrasjon		54 722 928	54 784 500	61 572	0,1 %

Regnskapet for drift administrasjon viser et mindreforbruk på kr 61 572 i forhold til revidert budsjett.

Fagutvalg utredning valgordningen og kvalitetssikring av samemanttallet

Sametingsrådet oppnevnte 30.09.05 et fagutvalg for å utrede valgordningene til sametingsvalget. Fagutvalget består av professor Per Selle som leder, forsker Torunn Pettersen, professor Bjørn Erik Rasch, forsker Eva Josefsen og professor Nils Oskal.

Målsettingen til utredningen er å:

- sikre velgernes rettigheter til å stå i samemanttallet og delta ved sametingsvalg
- styrke Sametingets legitimitet og oppslutningen om sametingsvalget
- øke representativiteten i Sametinget for det samiske samfunnet
- få bestemmelser som er lett og forstå og effektive å administrere

Utvalgets utredning ventes å foreligge 01.04.07, og vil sammen med høringsuttalelsene til utredningen ligge til grunn for forslag til endringer av valgbestemmelsene i sameloven. Sametingets administrasjon fungerer som utvalgets sekretariat. Fagutvalget planlegger å avholde 6 møter i 2006.

Forberedende fullmaktskomité anbefalte å vurdere tiltak for å kunne gjeninnføre de som tidlig har begjært seg innført i samemanttallet, men som på bakgrunn av de systemfeil som tidligere løsningsmedførte, ufrivillig er falt ut av mantallet. Fullmaktskomitéen i det nye Sametinget sluttet seg til denne anbefalingen.

På bakgrunn av ovennevnte er det foretatt en avsetning på totalt kr 600 000 til dekning av utgiftene til fagutvalget, inkludert sekretær- og utrederbistand og til oppfølging av fullmaktskomitéens vedtak vedrørende kvalitetssikring av samemanttallet. Avsetningen fordeles med kr 300 000 til hver.

Note 4 Spesielle driftsutgifter – post 22

Tabell 1.6 Spesielle driftsutgifter

Post	Tekst	Res hiå	RevBud 2005	Avvik	i %
22.1	Læremiddelutvikling/FoU	1 842 167	2 000 000	157 833	7,9 %
22.3	Internett, datainformasjon og arkivsystem	1 182 421	1 325 000	142 579	10,8 %
22.6	Motiveringspris/likestillingspris	0	50 000	50 000	100,0 %
22.7	Konferanser	732 643	700 000	-32 643	-4,7 %
22.9	Finnmarksloven	2 107 883	793 352	-1 314 531	-165,7 %
22.10	Manntallsprosjekt	662 890	700 000	37 110	5,3 %
22.11	Samisk korrekturprogram	3 583 311	3 590 000	6 689	0,2 %
Sum spesielle driftsutgifter		10 111 315	9 158 352	-952 963	-10,4 %

Regnskapet for spesielle driftsutgifter viser et overforbruk på kr 952 963 i forhold til revidert budsjett. Overforbruket skyldes overskridelser i arbeidet med finnmarksloven. Dette har vært en svært viktig og prioritert sak for Sametinget som har krevd omfattende reise- og møtevirksomhet, og bruk av ekstern kompetanse.

Sametingets språkmotiveringspris er ikke til delt som planlagt i 2005. Språkstyret har vedtatt at prisen ikke blir tildelt før i 2007, og deretter hvert fjerde år slik det står i retningslinjene. Endringen er foretatt for at prisen ikke skal tildeles samme år som «GolleGiella» prisen.

Oppstart av prosjektet samisk korrekturprogram var planlagt til august 2004, og skal gå over 3 år. Prosjekt oppstarten ble noe forsinket og planlagte innkjøp i 2005 ble utsatt, slik at resterende

midler på kr 3 300 000 i prosjektet er avsatt/videreført til 2006.

I 2005 ble det igangsatt et prosjekt med å innføre GIS (geografisk informasjonssystem i Sametinget). Dette er et fellesprosjekt med Finnmark fylkeskommune, hvor vi i felleskap har ansatt og finansierer en felles GIS-koordinator/prosjektleder for 2 år. Hensikten med å innføre GIS er å for enkle saksbehandlingen av alle plan- og arealsaker, jf. Sametingets budsjett 2005 pkt 4.3.2. I budsjettet for 2006 er det budsjettet med kr 675 000 til prosjektet, men Sametingets andel i prosjektet for 2006 er økt. Behovet i 2006 er beregnet til ca. kr 1 100 000. Regnskapet viser at prosjektet i 2005 har et mindreforbruk på kr 366 081, og av dette avsettes kr 300 000 til videreføring av prosjektet i 2006.

Prosjekt SAP

Viser til sak 50/04 Sametingets budsjett 2005, kap. 4.3.2 Nye informasjonssystemer – post 22.3:

Kontorstøtteprogramvaren Sametinget bruker i dag er Office 2000. Office 2000 er to generasjoner eldre enn siste versjon fra Microsoft og det er allerede problematisk å benytte dagens versjon av programvaren i samhandling med andre fagsystemer, eksempelvis har vi store problemer med å bruke den sammen med Sametingets dokumenthåndteringssystem, Acos Websak. Investeringen/oppgraderingen vil rette opp de fleste problemene vi har med dagens løsning. I tillegg gir Office 2003 bedre funksjonalitet i Word, Excel og Outlook. Rammen for oppgraderingen (kjøp av lisenser) er kr 500 000.

Sametinget har gjennomført tiltaket. Anbudsrunden viste at kjøp av lisenser kostet mye mer enn å lease kontorstøtteprogrammet Office. Vi valgte å lease programmet med det som følge at vi kan lease den samme programvaren i 4 år til samme pris som å kjøpe lisensene. På bakgrunn av dette ble det midler igjen på posten, og Sametingsrådet

har i august 2005 godkjent omdisponering av midlene til SAP prosjektet.

Sammen med Senter for statlig økonomistyring (SSØ) har Sametinget skiftet ut det gamle DOS baserte lønssystemet med SAP lønn. SAP lønn ble tatt i bruk 01.01.2006. Implementeringen av SAP lønn gir Sametinget økte utgifter mht. lisenser og opplæringskostnader. SSØ vil i løpet av 1. kvartal 2006 fakturere Sametinget for lisensutgiftene og det er planlagt kompetansehevede tiltak i 2006.

Viser for øvrig til kapittel «Økonomistyring i Sametinget» vedrørende planlagte tiltak i 2006 for å effektivisere økonomiforvaltningen i Sametinget.

Til dekning av økte utgifter til kompetansehevingstiltak og effektivisering av økonomiforvaltningen avsettes kr 260 000.

Virkemiddelregnskapet 2005

Sametingets virkemidler er en blanding av direkte bevilgninger og fondsmidler som gis som tilsagn med gyldighet over flere år eller som årlige tilsagn.

Totalt viser virkemiddelregnskapet for 2005 et overskudd på kr 1 247 732. De enkelte postene blir presentert og eventuelt kommentert i nedenstående noter.

Tabell 1.7

Post	Tekst	Res hiå	Rev Bud 05	Avvik	i %
51	Næringsutvikling	22 750 000	22 750 000	0	0,0 %
52	Kultur	34 085 622	34 167 000	81 378	0,2 %
53	Samisk språk	41 153 739	41 160 000	6 261	0,0 %
54	Miljø- og kulturvern	12 330 944	12 293 000	-37 944	-0,3 %
55	Andre tilskudd (politisk arbeid)	6 008 102	5 951 000	-57 102	-1,0 %
56	Opplæring	25 032 663	26 259 000	1 226 337	4,7 %
57	Internasjonalt samarbeid	4 354 500	4 329 500	-25 000	-0,6 %
58	Samefolkets fond	0	– 0	0	
59	Helse- og sosialsatsing	4 100 000	4 100 000	0	0,0 %
60	Arkiv-, bibliotek- og informasjonstjeneste	5 116 197	5 090 000	-26 197	-0,5 %
61	Likestillingstiltak	450 000	450 000	0	0,0 %
62	Samisk statistikk	300 000	300 000	0	0,0 %
63	Regional utvikling og samarbeid	820 000	900 000	80 000	8,9 %
Sum virkemidler		156 501 768	157 749 500	1 247 732	0,8 %

Note 5 Næringsutvikling – post 51

Tabell 1.8

Post	Tekst	Res hiå	RevBud 2005	Avvik	i %
51.1	Samisk utviklingsfond	14 853 800	19 350 000	4 496 200	23,2 %
51.1	Næringskombinasjoner	4 496 200	0	-4 496 200	–
Sum Samisk utviklingsfond		19 350 000	19 350 000	0	0,0 %
51.2	Duodji inst. og organisasjoner	3 150 000	3 150 000	0	0,0 %
51.3	Grunntilskudd til Goahtegearret	250 000	250 000	0	0,0 %
Sum næringsutvikling		22 750 000	22 750 000	0	0,0 %

Tabell 1.9

Tekst	Beløp
Inngående beholdning (IB) / Fondets kapital pr. 1/1–2005	20 147 750
Bevilgning i 2005	19 350 000
Totalt til disposisjon i fondet	39 497 750
Utbetalte tilskudd i 2005	-18 029 700
Fondets kapital pr. 31/12–2005	21 468 050
Gyldige tilsagn pr. 31/12–2005	-20 099 850
Overskudd samisk utviklingsfond 2005	1 368 200

Tabell 1.10

Tekst	Beløp
Pålagt innsparing jfr. Årsregnskap 2004	2 552 000
Overskudd Samisk utviklingsfond 2005	-1 368 200
Pålagt innsparing 2006	1 183 800

I balansen for 2004 ble det bokført en fordring på Samisk utviklingsfond på kr 2 552 000. Dette var for lite avsatte midler fra 2003 og tidligere år. Midlene skal dekkes inn via tilbaketrekninger av tilsagn som foretas på bakgrunn av prosjekter som

ikke gjennomføres eller ikke gjennomføres innen fristen. Resultatet på kr 1 368 200 går til reduksjon av pålagt innsparing fra 2005. Det totale regnskapet for 2005 for Samisk utviklingsfond blir da som følger:

Tabell 1.11 Samisk utviklingsfond

Tekst	Beløp
Inngående beholdning (IB) / Fondets kapital pr. 1/1–2005	20 147 750
Bevilgning i 2005	19 350 000
Pålagt innsparing 2005, jfr. årsregnskap 2004	-2 552 000
Totalt til disposisjon i fondet	36 945 750
Utbetalte tilskudd i 2005	-18 029 700
Fondets kapital pr. 31/12–2005	18 916 050
Pålagt innsparing 2006	1 183 800
Gyldige tilsagn pr. 31/12–2005	-20 099 850
Resultat samisk utviklingsfond 2005	0

Det bokføres en fordring på kr 1 183 800 til dekning av pålagt innsparing i 2006 og det avsettes kr 20 099 850 til 2006 til dekning av gyldige tilsagn pr.

31. desember 2005. Dette er allerede bevilgede tilsagn til tilskuddsmottakere.

Tabell 1.12 Samisk utviklingsfond – Tilskudd fordelt på næringer, inkl. næringskombinasjoner

Post	Tekst	2004	i %	2005	i %
51.1	Fiske	2 673 400	12,5 %	3 439 200	16,6 %
	Jordbruk	3 073 000	14,3 %	3 889 000	18,8 %
	Duodji-utvikling, investeringer	961 000	4,5 %	1 312 000	6,3 %
	Duodji-programmet	1 475 000	6,9 %	1 494 000	7,2 %
	Industri/bygg og anlegg	1 417 000	6,6 %	1 138 000	5,5 %
	Varehandel	428 000	2,0 %	727 000	3,5 %
	Turisme	2 025 000	9,4 %	2 080 000	10,0 %
	Eiend./forr.drift	2 109 000	9,8 %	1 250 000	6,0 %
	Off., priv, sos. tjenesteyting (inkl. kultur)	4 239 500	19,7 %	2 607 000	12,6 %
	Sum næringer	18 400 900		17 936 200	
	Næringskombinasjoner	3 067 300	14,3 %	2 793 600	13,5 %
	Sum tildelt tilskudd	21 468 200	100,0 %	20 729 800	100,0 %

Note 6 Kultur – post 52

Tabell 1.13 Kultur

Post	Tekst	Res hiå	RevBud 2005	Avvik	i %
52.1	Samisk kulturfond	7 624 668	7 543 000	-81 668	-1,1 %
52.2	Samiske forlag	1 672 940	1 673 000	60	0,0 %
52.3	Samiske kulturhus	5 735 000	5 735 000	0	0,0 %
52.4	Samiske kulturorganisasjoner	1 296 000	1 296 000	0	0,0 %
52.5	Samiske festivaler	1 520 000	1 520 000	0	0,0 %
52.6	Samisk idrett	1 225 000	1 225 000	0	0,0 %
52.7	Samisk teater (Beaivváš Sámi Teáhter)	11 800 000	11 800 000	0	0,0 %
52.8	Kunstnerstipender	1 237 015	1 400 000	162 985	11,6 %
52.9	Samiske publikasjoner	1 650 000	1 650 000	0	0,0 %
52.10	Utstillingsvederlag for samiske kunstnere	325 000	325 000	0	0,0 %
Sum kultur		34 085 622	34 167 000	81 378	0,2 %

Tabell 1.14 Samisk kulturfond

Tekst	Beløp
Fondets kapital pr. 1/1–2005	8 223 038
Bevilgning i 2005	7 543 000
Totalt til disposisjon i fondet	15 766 038
Utbetalte tilskudd i 2005	-7 218 006
Fondets kapital pr. 31/12–2005	8 548 032
Gyldige tilsagn pr. 31/12–2005	-8 629 700
Resultat samisk kulturfond 2005	-81 668

Posten Samisk kulturfond viser et overforbruk på kr -81 668. Det avsettes kr 8 629 700 til 2006 til dekning av gyldige tilsagn pr. 31. desember 2005.

Dette er allerede bevilgede tilsagn til tilskuddsmotakere.

Note 7 Samisk språk – post 53

Tabell 1.15 Språk

Post	Tekst	Res hiå	RevBud 2005	Avvik	i %
53.1	Tospråkelighetstilskudd	33 850 000	33 850 000	0	0,0 %
53.2	Språkprosjekter innenfor forv.området		1 160 000		0,0 %
53.3	Språkprosjekter utenfor forv.området	3 703 739	2 550 000	6 261	0,2 %
53.4	Språksentre	3 600 000	3 600 000	0	0,0 %
Sum språk		41 153 739	41 160 000	6 261	0,0 %

Tabell 1.16 Språkprosjekter

Tekst	Beløp
Kapital/avsetning pr. 1/1–05	668 000
Budsjett 2005–53.2 Språkprosj. innenfor forv.omr.	1 160 000
Budsjett 2005–53.3 Språkprosj. utenfor forv.omr.	2 550 000
Totalt til disposisjon i 2005	4 378 000
Utbetalte tilskudd i 2005	-3 079 147
Rest til disposisjon pr. 31/12–2005	1 298 853
Gyldige tilsagn pr. 31/12–2005	-1 292 592
Resultat språkprosjekter 2005	6 261

Posten språkprosjekter innenfor og utenfor forvaltningsområdet viser et mindreforbruk på kr 6 261. Det avsettes kr 1 292 592 til 2006 til dekning av

gyldige tilsagn pr. 31. desember 2005. Dette er alle rede bevilgede tilsagn til tilskuddsmottakere.

Note 8 Miljø- og kulturvern – post 54

Tabell 1.17 Miljø- og kulturvern

Post	Tekst	Res hiå	RevBud 2005	Avvik	i %
54.1	Samisk kulturminnevern	1 537 944	1 500 000	-37 944	-2,5 %
54.2	Museer	10 793 000	10 793 000	0	0,0 %
	Sum miljø- og kulturvern	12 330 944	12 293 000	-37 944	-0,3 %

Tabell 1.18

Tekst	Beløp
Kapital/avsetning pr. 1/1–05	2 701 000
Budsjett 2005	1 500 000
Tilleggsmidler fra Riksantikvaren – kystkultur	250 000
Totalt til disposisjon i 2005	4 451 000
Utbetalte tilskudd i 2005	-1 653 194
Rest til disposisjon pr. 31/12–2005	2 797 806
Gyldige tilsagn pr. 31/12–2005	-2 835 750
Resultat samisk kulturminnevern 2005	-37 944

Sametinget har fra Riksantikvaren mottatt kr 250 000, et prosjekttilskudd som skal benyttes til å dokumentere/registrere og reparere automatisk freda byggverk i en samisk bygd. Prosjektet vil gjennom det praktiske etablere kunnskap om og systematisering av prosedyrer omkring forvalt

ning, dokumentasjon og bevaring av automatisk freda samiske byggverk.

Posten samisk kulturminnevern viser et overforbruk på kr -37 944. Det avsettes kr 2 835 750 til 2006 til dekning av gyldige tilsagn pr. 31. desember 2005. Dette er allerede bevilgede tilsagn til tilskuddsmottakere.

Note 9 Andre tilskudd (støtte til politisk arbeid) – post 55

Tabell 1.19 Andre tilskudd – støtte til politisk arbeid

Post	Tekst	Res hiå	RevBud 2005	Avvik	i %
55.1	Samiske hovedorganisasjoner	2 051 000	1 951 000	-100 000	-5,1 %
55.2	Politiske grupper i Sametinget	1 799 998	1 800 000	2	0,0 %
55.3	Lister ved Sametingsvalget	1 457 104	1 500 000	42 896	2,9 %
55.4	Opposisjonens arbeidsvilkår	700 000	700 000	0	0,0 %
Sum andre tilskudd- støtte til politisk arb.		6 008 102	5 951 000	-57 102	-1,0 %

Avviket på kr 100 000 skyldes at Samenes folkeforbund fikk medhold i sin klage på fordelingen av tilskudd til samiske hovedorganisasjoner. Forde-

ling og utbetalingen til de øvrige samiske hovedorganisasjonene var allerede foretatt og avkorting på de øvrige organisasjonene ble ikke foretatt.

Note 10 Opplæring – post 56

Tabell 1.20 Opplæring

Post	Tekst	Res hiå	RevBud 2005	Avvik	i %
56.1	Læremiddelutv. – grunnskole og v.g.oppl.	12 325 853	12 990 000	664 148	5,1 %
56.2	Kompetanseheving	2 963 101	3 150 000	186 899	5,9 %
56.3	Barnehager	9 743 710	10 119 000	375 290	3,7 %
Sum opplæring		25 032 663	26 259 000	1 226 337	4,7 %

Tabell 1.21 Læremiddelutvikling

Tekst	Beløp
Kapital/avsetning pr. 1/1–05	14 453 131
Budsjett 2005 fra post 56.1 – Læremiddelutvikling	12 990 000
Budsjett 2005 fra post 56.2 – Kompetanseheving	3 150 000
Budsjett 2005 fra post 56.3 – Barnehager	10 119 000
Refordeling revidert budsjett	0
Totalt til disposisjon i 2005	40 712 131
Utbet. tilskudd i 2005: post 56.1 Læremiddelprosj.	-10 950 718
Utbet. tilskudd i 2005: post 56.2 Komp.heving	-3 500 658
Utbet. tilskudd i 2005: post 56.3 Barnehager	-9 658 689
Tilbaketrekking av tilskudd i 2005	0
Tildeling fra UFD (ikke budsjettert), IKT-læremidler	0
Rest til disposisjon pr. 31/12–2005	16 602 067
Gyldige tilsagn pr. 31/12–2005	-15 375 730
Resultat læremiddelutvikling 2005	1 226 337

Sametinget forvalter tilskuddsordninger til læremiddelutvikling, kompetanseheving og sær-

skilt tilskudd til samiske barnehager. Posten opplæring viser et mindreforbruk på kr 1 226 337. Det

avsettes kr 15 375 730 til 2006 til dekning av gyldige tilsagn pr. 31. desember 2005. Dette er allerede bevilgede tilsagn til tilskuddsmottakere.

Post 56.2 har et mindreforbruk på kr 186 899 som bl.a. skyldes at det er mindre søkere til stipendmidlene og FoU-midlene enn forventet.

Post 56.3 har et mindreforbruk på kr 375 290 som bl.a. skyldes at Sametinget har fått tilbakebetalinger fra flere barnehager pga. at de er nedlagt, tildelte prosjekter er ikke iverksatt og fordi kriteriene for tilskudd ikke er oppfylt.

Note 11 Internasjonalt arbeid – post 57

Tabell 1.22 Internasjonalt arbeid

Post	Tekst	Res hiå	RevBud 2005	Avvik	i %
57.1	Interreg – regional andel	3 135 500	1 200 000	-1 935 500	-161,3 %
57.1	Interreg – drift interreg Syd	0	100 000	100 000	100,0 %
57.4	Interreg III A Syd Sverige-Norge Aerjel	0	833 400	833 400	100,0 %
57.5	Interreg III A Nord Sápmi	0	1 002 100	1 002 100	100,0 %
Sum Interreg		3 135 500	3 135 500	0	0,0 %
57.2	Barentssamarbeid	340 000	325 000	-15 000	-4,6 %
57.3	Annet internasjonalt arbeid	330 000	320 000	-10 000	-3,1 %
57.6	Tilsk. til grenseoverskridende samiske org.	549 000	549 000	0	0,0 %
Sum internasjonalt arbeid		4 354 500	4 329 500	-25 000	-0,6 %

Tabell 1.23 Interreg 2005

Tekst	57.1	57.1	57.4	57.5	Totalt
	Reg.andel	Drift Syd	Statlig Syd	Statlig Nord	
Avsetning pr. 1/1–2005	1 215 889	0	2 622 668	3 966 423	7 804 980
Budsjett 2005 og refordeling revidert budsjett	1 200 000	100 000	833 400	1 002 100	3 135 500
Totalt til disposisjon i 2005	2 415 889	100 000	3 456 068	4 968 523	10 940 480
Utbetalte tilskudd i 2005	-665 038	0	-530 011	-1 193 700	-2 388 749
Rest til disposisjon pr. 31/12–2005	1 750 851	100 000	2 926 057	3 774 823	8 551 731
Avsetning pr. 31/12–2005 – Gyldige/rest tilsagn	-2 044 942	-100 000	-3 659 156	-2 747 633	-8 551 731
Resultat interreg 2005	-294 091	0	-733 099	1 027 190	0

Det avsettes kr 8 551 731 til 2006 til dekning av gyldige tilsagn pr. 31. desember 2005.

Note 12 Samefolkets fond – post 58

Tabell 1.24 Avkastning Samefolkets fond

Tekst	Beløp
Samefolkets fond/innestående pr. 31/12–05	79 652 376
Fratrukket kapital Samefolkets fond	-75 000 000
Sum avkastning 2005	4 652 376

Tabell 1.25 Bundne midler Samefolkets fond

Tekst	Beløp
Avkastning bokført pr. 1/1–2005	21 505 130
Avkastning 2005	4 652 376
Sum opparbeidet avkastning pr. 31/12–2005	26 157 507

Note 13 Helse- og sosialsatsing – post 59

Tabell 1.26 Helse- og sosialsatsing

Post	Tekst	Res hiå	RevBud 2005	Avvik	i %
59	Helse- og sosialsatsing	4 100 000	4 100 000	0	0,0 %
	Sum helse- og sosialsatsing	4 100 000	4 100 000	0	0,0 %

Note 14 Bibliotektenester – post 60

Tabell 1.27 Bibliotektenester

Post	Tekst	Res hiå	RevBud 2005	Avvik	i %
60.1	Mobile bibliotektenester	5 116 197	5 090 000	-26 197	-0,5 %
	Sum bibliotekteneste	5 116 197	5 090 000	-26 197	-0,5 %

Under post 60.1 er det avsatt kr 20 000 for til delte, men ikke utbetalte tilsagn i 2005. Dette gjelder tilskudd til innkjøp av samiske bibliotekmateriale. Dokumentasjonen for tildelingene er mottatt,

men ikke utbetalt i 2005. Tilsvarende avsetning var ikke foretatt i 2004, slik at tilskudd vedrørende innkjøp av samiske bibliotekmateriale for 2004 også er utgiftsført i 2005.

Note 15 Likestilling – post 61

Tabell 1.28 Likestillingstiltak generelt

Post	Tekst	Res hiå	RevBud 2005	Avvik	i %
61.1	Forskning på likestilling	198 700	200 000	1 300	0,7 %
61.2	Andre likestillingstiltak	251 300	250 000	-1 300	-0,5 %
	Sum likestilling	450 000	450 000	0	0,0 %

Det er i 2005 satt i gang kjønntesting av Samisk utviklingsfond, ytt tilskudd til Norgga Sáráhkka for gjennomføring av seminar og bidratt med midler til igangsetting av prosjektet «Manns

initiativet i Kautokeino» fase 2. Resterende midler på kr 198 700 avsettes til likestillingstiltak, jfr. Sametingets budsjett for 2006 post 61.

Note 16 Samiskrelatert statistikk i Norge – post 62

Tabell 1.29 Samiskrelatert statistikk i Norge

Post	Tekst	Res hiå	RevBud 2005	Avvik	i %
62.1	Samiskrelatert statistikk i Norge	300 000	300 000	0	0,0 %
Sum samiskrelatert statistikk i Norge		300 000	300 000	0	0,0 %

Note 17 Regional utvikling og samarbeid – post 63

Tabell 1.30 Regional utvikling og samarbeid

Post	Tekst	Res hiå	RevBud 2005	Avvik	i %
63	Samarbeidsavtaler med fylkeskommunene	820 000	900 000	80 000	8,9 %
Sum internasjonalt arbeid		820 000	900 000	80 000	8,9 %

Under post 63.2 er det avsatt kr 150 000 for til delte, men ikke utbetalte tilsagn i 2005.

Note 18 Kundefordringer

Tabell 1.31

Spesifisering av kundefordringer		
Ordinære kundefordringer		218 791
Bevilget i 2003, men ikke mottatt i 2003:		
– UFD: Kap. 226, post 01 Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen		2 000 000
– UFD: Kap. 248, post 21 Særskilte IKT-tiltak i utdanningen		2 500 000
– Reindriftsforv.: Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket – Til Samisk utviklingsfond		2 000 000
– KR D: Avkastning Samefolkets fond 2005		4 652 376
Sum kundefordringer		11 371 167

Note 19 Andre fordringer

Tabell 1.32

Spesifisering av andre fordringer		
Fordring Samisk utviklingsfond – pålagt innsparing 2006		1 183 800
Andre diverse fordringer		179 959
Sum andre fordringer		1 363 759

Note 20 Øvrige avsetninger

Tabell 1.33

Spesifisering av øvrige avsetninger	Beløp
Tildelte tilsagn i 2005, men er ikke ferdigstilt og utbetalt i 2005:	
Språkprosjekter innenfor og utenfor forvaltningsområdet	1 292 592
Tildelt, men ikke utbetalt tilsagn post 53.3 Språksenter Røros	450 000
Tildelt, men ikke utbetalt tilsagn post 60.2 samiske bibliotekmaterialer	20 000
Tildelte, men ikke utbetalte tilsagn post 52.3 Samiske kulturhus	116 000
Tildelte, men ikke utbetalte prosjektmidler post 59.2 Helse- og sosialtiltak pga forsinkelse	250 000
Tildelte, men ikke utbetalte stipend post 59.2 Helse- og sosialtiltak pga studie start i 2006	50 000
Tildelt, men ikke utbetalt tilsagn post 52.7 Samiske publikasjoner Nuortanaste	66 000
Tildelte, men ikke utbetalte prosj.midler post 52.7 samiske publikasjoner – samiske barnebøker	194 000
Tildelte, men ikke utbetalte tilsagn post 57.4 grenseoverskridende samiske organisasjoner	100 000
Tildelt, men ikke utbetalt tilsagn post 52.5 Samisk festival Márkomeannu	46 000
Tildelt, men ikke utbetalt tilsagn post 52.4 Samisk kulturorganisasjoner	63 000
Tildelt, men ikke utbetalt tilsagn post 63.2 Samarbeidsavtaler	150 000
Igangsatte, men ikke ferdigstilte prosjekter/arbeid som må overføres til 2006:	
Prosjektet «Temahefte om samisk kultur i barnahagen» – midlene kom i slutten av 2005	72 296
Prosjekt korrekturprogram – eksternt og internt finansiert	3 300 000
Prosjekt Nordpluss (ordbok for samfunn og helse) – eksternt finansiert prosjekt	310 000
Fagutvalg utredning valgordningen og kvalitetssikring av samemanttallet	600 000
Språknemnd – til forsinkede og pågående aktiviteter	700 000
Prosjektet «Samisk Byggverk» – eksternt finansiert	250 000
Pedagogisk utviklingsarbeid i skoleverket og arbeidet med læreplanen	600 000
Prosjektet SAP	260 000
Prosjekt GIS – Geografisk informasjonssystem	300 000
Andre avsetninger	
Avsetning til likestillingstiltak jfr. Tiltak i Sametingets budsjett for 2006	198 700
Avsetning påløpte, men ikke bokførte utgifter vedr. plenum i desember 2005: – reiseregninger, opphold og variable godtgjørelser	405 635
Avsetning påløpte, men ikke bokførte utgifter vedr. reiser og godtgjørelser: – fra plenums- og tilskuddsstyremøter i 2004 og 2005	166 888
Avsetning midler til vikariat i ½ år pga. gitt perm. m/lønn til ansatt – gr.fag samisk	130 000
Sum avsetninger	10 091 111

Note 21 Egenkapital

Tabell 1.34

Beskrivelse	
Egenkapital pr. 31/12 2004	-593 352
Egenkapital pr. 31/12 2005	-1 264 981
Endring egenkapital	671 629

Endringen i egenkapital tilsvarende resultatet/
overskuddet for 2005.

=====

Offentlige etater kan bestille flere eksemplarer fra:
Departementenes servicesenter
Kopi- og distribusjonsservice
www.publikasjoner.dep.no
E-post: publikasjonsbestilling@dss.dep.no
Telefaks: 22 24 27 86

Abonnement, løssalg og pris fåes ved henvendelse til:
Akademika AS
Avdeling for offentlige publikasjoner
Postboks 84 Blindern
0314 OSLO
E-post: offpubl@akademika.no
Telefon: 22 18 81 00
Telefaks: 22 18 81 01
Grønt nummer: 800 80 960

Publikasjonen finnes på internett:
www.odin.dep.no/

Omslagsbilde:
«Saltflaske» av Håvard Larsen
© Larsen/BONO 2006

Trykk: PDC Tangen, Aurskog - 10/2006



241 379
Trykksak